

**UCHWAŁA NR XV/33/2016
RADY GMINY WIELKIE OCZY**

z dnia 14 czerwca 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielkie Oczy na lata
2016-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielkie Oczy na lata 2016-2025, stanowiącą Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wielkie Oczy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Wielkie Oczy

Antoni Mach

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY WIELKIE OCZY
na lata 2016-2025**

Wielkie Oczy 2016

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Zgodność z dokumentami strategicznymi	7
3. Podstawowe informacje o Gminie Wielkie Oczy.....	16
3.1 Położenie geograficzne.....	16
3.2 Sytuacja demograficzna.....	21
4. Infrastruktura społeczna na terenie Gminy Wielkie Oczy	27
4.1 Oświata i kultura	27
4.2 Ochrona zdrowia	33
4.3 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach.....	34
5. Przyczyny udzielania pomocy społecznej	41
6. Analiza kluczowych kwestii społecznych.....	45
6.1 Bezrobocie.....	45
6.2 Przemoc.....	50
6.3 Potrzeba ochrony macierzyństwa	54
6.4 Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.....	57
6.5 Alkoholizm.....	62
6.6 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	64
6.7 Migracje zewnętrzne i wewnętrzne	68
6.8 Bezpieczeństwo publiczne.....	70
7. Problemy społeczne na podstawie badań ankietowych	77
8. Analiza SWOT	94
9 Strategiczne cele do osiągnięcia w perspektywie do 2025 roku.....	98
10. Społeczne cele projektów realizowanych na terenie gminy Wielkie Oczy w ramach środków pochodzących z budżetu UE.....	111
11. Wykaz tabel.....	114
12. Wykaz rysunków.....	115
13. Wykaz wykresów	116

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielkie Oczy na lata 2016-2025 jest dokumentem planistycznym określającym podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym, stanowi podstawowy instrument zarządzania. Wyznacza zatem, Gminie Wielkie Oczy sformułowany syntetycznie cel nadrzędny i następnie w postaci hierarchicznie ułożonych obszarów problemowych oraz kierunków działania wskazuje, w jaki sposób powinien on zostać osiągnięty.

Aspekty, na których koncentruje się strategia:

- mocna strona terenu Gminy, którą odznacza się tylko niewielka liczba podobnych jednostek, czyli odniesienie się do wyróżniających się walorów / dobrodziejstw / zasobów,
- zespół zadań, na których dana Gmina będzie podejmowała działania i zmagać się z problemami społecznymi w celu ich złagodzenia, redukcji, czy eliminacji, czyli odniesienie się do zasięg oddziaływania,
- sposób, w jaki Gmina rozdziela swoje zasoby na różne obszary, na których pragnie wykazać, czy też się wyróżnić, czyli odniesienie się do dystrybucji zasobów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest praktycznym dokumentem zarówno dla władz samorządowych, jak i instytucji statutowo zajmujących się polityką społeczną. Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych pozwala skoordynować i skoncentrować działania różnych instytucji działających na polu polityki społecznej w gminie wokół głównych kierunków działań i głównych potrzeb w tej sferze. Strategia ta nie ogranicza się zatem w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje pomocy społecznej gminy. Powinna proponować cele i zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej oraz wszystkich podmiotów działających na polu polityki społecznej w gminie. Współpraca wielu partnerów na etapie budowy i wdrażania strategii społecznej zapewni sukces w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnych.

Dokument zawiera diagnozę sytuacji i problemów społecznych oraz prognozę występowania problemów społecznych w perspektywie do roku 2025.

Identyfikacja najważniejszych kwestii społecznych została skonstruowana na podstawie dostępnych materiałów statystycznych jak i urzędowych a także narzędzi analizy strategicznej, do których należy zaliczyć identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT) a także z uwzględnieniem wniosków płynących z realizacji i monitorowania dotychczasowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielki Oczy na lata 2008-2015.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest równie ważnym lokalnym dokumentem strategicznym jak Strategie rozwoju gminy. Jej znaczenie zostało ukonstytuowane w przepisach prawnych.

Najważniejszym aktem prawnym obligującym do sporządzania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest: Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Art. 17 ust.1. pkt.1 Ustawy [tj. DZ.U z 2015r. poz 163.] mówi: „*do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Wśród innych aktów prawnych warunkujących przygotowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych znajdują się również:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym

- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

Uspołecznienie planowania społecznego jest istotnym wymogiem Unii Europejskiej. W praktyce wymaga zastosowania w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech poniższych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- programowanie – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów;
- subsydiarność – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej rejonu;
- partnerstwo – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej;
- koncentracja – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione powyższe cztery zasady.

Okres realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy przyjęto na lata 2016-2025. Ułatwi to władzom samorządowym realizację zadań w ramach nowego okresu programowania i rozliczania funduszy strukturalnych.

Za organizację prac na dokumencie, moderowanie warsztatów partycypacyjnych, służących szerokim konsultacjom społecznym, przygotowanie badań ankietowych oraz merytoryczną zawartość dokumentu odpowiedzialny był Wykonawca Strategii- Podkarpacki Ośrodek Szkoleniowo-Doradczy.

Dokument został opracowany przez ekspertów z Podkarpackiego Ośrodka Szkoleniowo-Doradczy przy współpracy Zespołu Roboczego.

Tabela 1. Skład Zespołu Roboczego do spraw opracowania strategii w Wielkich Oczach

Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja
Anna Litwińska	Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach
Antoni Mach	Przewodniczący Rady Gminy Wielkie Oczy
Agata Kuchciak	Pedagog szkolny ZSP w Łukawcu
Stanisław Mokrzycki	Sołtys Sołectwa Łukawiec
Ryszard Pietrucha	Sołtys Sołectwa Majdan Lipowiecki
Agata Lechocińska	Pracownik Socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach
Janusz Jacyk	Kierownik Rewiru Dzielnicowych w Wielkich Oczach

2. Zgodność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Wielkie Oczy na lata 2016-2025 jest dokumentem zgodnym z europejskimi, ogólnopolskimi, wojewódzkimi i gminnymi dokumentami strategicznymi i programowymi.

Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Poniżej odniesiono się do najważniejszych dokumentów.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 stanowi strategię wzrostu Unii Europejskiej do roku 2020. Zakłada ona potrzebę stworzenia inteligentnej i zrównoważonej gospodarki, która sprzyja włączeniu społecznemu. W perspektywie roku 2020 wyznaczonych zostało 5 celów:

- zatrudnienie (75% osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę),
- badania i rozwój oraz innowacje (na inwestycje w badania i rozwój oraz w innowacje, powinniśmy przeznaczać 3 % PKB Unii – łącznie ze środków publicznych i prywatnych),
- zmiany klimatu i energię (ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z roku 1990, 20% energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, a efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20%),
- edukację (odsetek młodych ludzi przedwcześnie porzucających naukę nie powinien przekraczać 10%, a co najmniej 40% osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe),
- ubóstwo i wykluczenie społeczne (zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln).

Strategia Rozwoju Kraju 2020 aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 (dalej ŚSRK 2020) jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. W dokumencie, odnosząc się do kluczowych decyzji zawartych w DSRK, wskazuje się strategiczne zadania państwa, których podjęcie jest konieczne w perspektywie najbliższych 10 lat, w celu wzmocnienia procesów rozwojowych. Dokument stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych. W ŚSRK 2020 wytyczono obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania oraz określono, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście niniejszego dokumentu strategicznego szczególnie istotne okazują się:

➤ **Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo**

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej I.3.2. Rozwój kapitału społecznego

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela

➤ **Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna**

Cel III.1. Integracja społeczna

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych

Strategia Rozwoju Społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 30 grudnia 2008r., a następnie zaktualizowany w 2013r. Dokument jest podstawą uruchamiania operacyjnych działań publicznych zorientowanych na wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego tego obszaru Polski Wschodniej.

Wskazano, że celem strategicznym polityki państwa w latach 2007-2020 jest wzrost poziomu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej całej Polski Wschodniej i każdego z jej województw w rozszerzonej Unii Europejskiej z uwzględnieniem zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju.

W dokumencie wyznaczono następujące priorytety, aby zrealizować cel strategiczny:

- 1. Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego;**
- 2. Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy;**
- 3. Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania MSP;**
- 4. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Polski Wschodniej poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej;**
- 5. Wykorzystanie położenia przy zewnętrznej granicy UE, rozwój współpracy transgranicznej;**
- 6. Wsparcie funkcji metropolitalnych miast Polski Wschodniej;**
- 7. Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej.**

Kierując się dążeniem do skutecznego i trwałego zdynamizowania procesów rozwojowych w Polsce Wschodniej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz samorządy województw Polski Wschodniej podjęły wspólną inicjatywę odnowienia rządowej Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020. Uwzględnienie w aktualizowanym dokumencie najistotniejszych

W dokumencie zawarto nowe uwarunkowania europejskiej polityki spójności i krajowej polityki, w tym uwarunkowań o charakterze formalno-prawnym, odnosząc je do specyfiki wyzwań i szans rozwojowych, stojących przed Polską Wschodnią.

W aktualizacji stwierdzono, że kluczowym strategicznym wyzwaniem z punktu widzenia systematycznego wzmocnienia pozycji konkurencyjnej województw Polski Wschodniej w kraju i za granicą jest podniesienie poziomu innowacyjności gospodarek Polski Wschodniej.

Z poziomu strategii makroregionalnej cel ten będzie realizowany poprzez:

- I. skoncentrowane wsparcie dla budowy trwałych przewag konkurencyjnych poprzez

działania na rzecz podnoszenia poziomu technologicznego zaawansowania i innowacyjności w obszarze wiodących endogenicznych ponadregionalnych specjalizacji gospodarczych oraz II. wzmocnienie potencjału sektora nauki i badań w Polsce Wschodniej przy jednoczesnym wzmacnianiu powiązań i intensyfikacji współpracy między kluczowymi uczestnikami systemu innowacji.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego stanowi odpowiedź na konieczność podniesienia jakości życia w Polsce w perspektywie roku 2020. Stanowi jednocześnie punkt wyjścia do rozbudowy i podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w Polsce. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego odpowiada także na wyzwanie, jakim jest konieczność odrobienia zaległości w stosunku do państw, które dotychczas osiągnęły wyższy poziom rozwoju. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego zawiera diagnozę głównych problemów i obszarów wymagających podjęcia działań w celu poprawy sytuacji. Obejmuje zagadnienia z różnorodnych dziedzin życia, w tym: rynku pracy, polityki społecznej, opieki zdrowotnej, edukacji, problematyki osób niepełnosprawnych i starszych.

W dokumencie wyodrębniono cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, którym jest rozwijanie kapitału ludzkiego przez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

W Dokumencie wskazano 5 celów szczegółowych:

Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia,

Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,

Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,

Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej,

Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 została opracowana przez Rząd w odpowiedzi na wyzwania, jakie identyfikuje *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*. Wskazuje ona, iż polityka rozwoju powinna wspierać procesy i inicjatywy, które wzmacniają wolę działania obywateli na rzecz dobra wspólnego i przyczyniają się do wzmocnienia zaufania, jako jednego z podstawowych komponentów życia społecznego, gospodarczego i kulturowego.

Dokument opiera się na przekonaniu, iż kapitał społeczny jest ważnym czynnikiem rozwoju kraju, wymagającym wzmocnienia. Podejmowane działania powinny przyczyniać się do wzrostu wzajemnego zaufania Polaków i sprzyjać poprawie zaufania do instytucji i organów państwa.

Strategia składa się z trzech zasadniczych części. Część pierwsza przedstawia wprowadzenie i streszczenie dokumentu oraz definicję kapitału społecznego, misję i wizję SRKS, a także główne ustalenia przeprowadzonej diagnozy, oraz charakteryzuje wyzwania rozwojowe dla kapitału społecznego. Podsumowanie tej części stanowi analiza SWOT.

Cele, priorytety i kierunki działania, przedstawione zostały w części drugiej dokumentu. Odwołują się one do przyjętej struktury wyzwań dla SRKS. W celach szczegółowych wyodrębniono priorytety, a w ich ramach kierunki działania.

Cel głównym wyznaczonym w dokumencie jest: Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski.

Cel główny będzie realizowany przez cztery cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji

W celu szczegółowym 1 dotyczą one zagadnień związanych z edukacją i budową kompetencji, również poza systemem szkolnym i z uwzględnieniem grup szczególnie istotnych dla zmieniającej się struktury demograficznej kraju.

Cel szczegółowy 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne

Cel szczegółowy 2 odpowiada na wyzwania związane z budową społeczeństwa obywatelskiego i rozwijaniem mechanizmów partycypacji społecznej. Uwzględnione w nim zostały kierunki działań dotyczące m.in. ekonomii społecznej, partnerstwa publiczno-społecznego, nowych narzędzi partycypacji, a także wolontariatu: w wymiarze indywidualnym i wpisanych w strategię społeczną firm.

Cel szczegółowy 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy

Kierunki działania celu szczegółowego 3 zostały wypracowane w kontekście zmian społecznych i kulturowych, jakie przynoszą nowe media i społeczeństwo sieci. Wyzwaniem, do którego odnoszą się proponowane narzędzia, jest wykluczenie cyfrowe części obywateli i brak możliwości korzystania przez nich z zasobów kultury.

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Cel szczegółowy 4 dotyczy działań leżących w tradycyjnie pojmowanym zakresie zadań ministra właściwego ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Priorytety i kierunki działania mają przyczynić się do wzmacniania roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020**Nowy wymiar aktywnej integracji**

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 jest programem rozwoju. Jest to dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, ustanowiony w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju – „Strategii Rozwoju Kraju 2020” oraz Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego, Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego oraz innych strategii rozwoju. Celem niniejszego dokumentu jest przedstawienie projektowanej polityki państwa w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Krajowy Program zawiera cel główny i pięć celów operacyjnych oraz sześć priorytetów wyznaczonych do realizacji celów szczegółowych, a tym samym celu głównego.

Celem głównym jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej.

Cel operacyjny 1 Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży,

Cel operacyjny 2 Gwarancje dla przyszłości młodzieży – Stworzenie szansy dla młodzieży do wejścia na rynek pracy i tworzenie rodzin,

Cel operacyjny 3 Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiednie lokalne środowisko,

Cel operacyjny 4 Zapobieganie niepewności mieszkaniowej,

Cel operacyjny 5 Seniorzy- bezpiecznie, aktywni i potrzebni.

W dokumencie wyznaczono następujące priorytety:

Priorytet I Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży

Priorytet II Zapewnienie spójności działań edukacyjnych

Priorytet III Aktywna integracja w społeczności lokalnej

Priorytet IV Bezpieczeństwo i aktywność osób starszych

Priorytet V Zapobieganie niepewności mieszkaniowej

Priorytet VI Zarządzanie i zmiany strukturalne systemu integracji społecznej

Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020

Na poziomie wojewódzkim podstawowym dokumentem rozwojowym jest Strategia Rozwoju Województwa. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA - PODKARPACIE 2020 została uchwalona w sierpniu 2013 r. i stanowi rozwinięcie i aktualizację.

Celem głównym strategii jest: Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.

W ramach drugiego kierunku działań strategicznych: KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY, wyznaczonym celem jest: Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców.

W ramach niego wyznaczono 6 priorytetów:

Priorytet 2.1. Edukacja Cel: Dostosowanie systemu edukacji do aktualnych potrzeb i wyzwań przyszłości

Priorytet 2.2. Kultura i dziedzictwo kulturowe Cel: Rozwinięty i efektywnie wykorzystany potencjał kulturowy regionu

Priorytet 2.3. Społeczeństwo obywatelskie Cel: Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne

Priorytet 2.4. Włączenie społeczne Cel: Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie

Priorytet 2.5. Zdrowie publiczne Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa poprzez poprawę dostępności i jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia

Priorytet 2.6. Sport powszechny Cel: Zwiększenie aktywności ruchowej oraz rozwoju psychofizycznego społeczeństwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubaczowskim na lata 2013-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubaczowskim na lata 2013- 2020 jest dokumentem programowym, który w sposób zaplanowany i celowy umożliwia realizację zadań powiatu w sferze polityki społecznej w najbliższych latach.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubaczowskim na lata 2013-2020 jest dokumentem wyznaczającym kierunki działania w obszarze polityki społecznej opierając się na istniejącym już lokalnym systemie pomocy społecznej.

Strategia zawiera diagnozę problemów społecznych występujących w Powiecie Lubaczowskim według stanu obecnego, cele strategiczne i cele operacyjne poszczególnych obszarów.

Celem Strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz rynku zatrudnienia i promowania przedsiębiorczości. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu.

W dokumencie wyznaczono cele strategiczne:

Cel strategiczny nr 1 - Kompleksowa i profesjonalna jakość usług w Pomocy Społecznej

Cel strategiczny nr 2 - Wspieranie osób niepełnosprawnych i osób Starszych

Cel strategiczny nr 3 - Poprawa stanu zdrowia i zwiększenie dostępu do usług Specjalistycznych

Cel strategiczny nr 4 - Promocja zatrudnienia oraz aktywacja lokalnego rynku pracy

Cel strategiczny nr 5 - Rozwój kultury, edukacji i zagospodarowania wolnego czasu

Cel strategiczny nr 6 - Poprawa stanu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Powiatu Lubaczowskiego

Cel strategiczny nr 7 - Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień

Realizacja celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielkie Oczy na lata 2016-2025 wpisuje się w ramy wyżej opisanych dokumentów oraz przyczyni się do osiągnięcia zakładanych w nich celów.

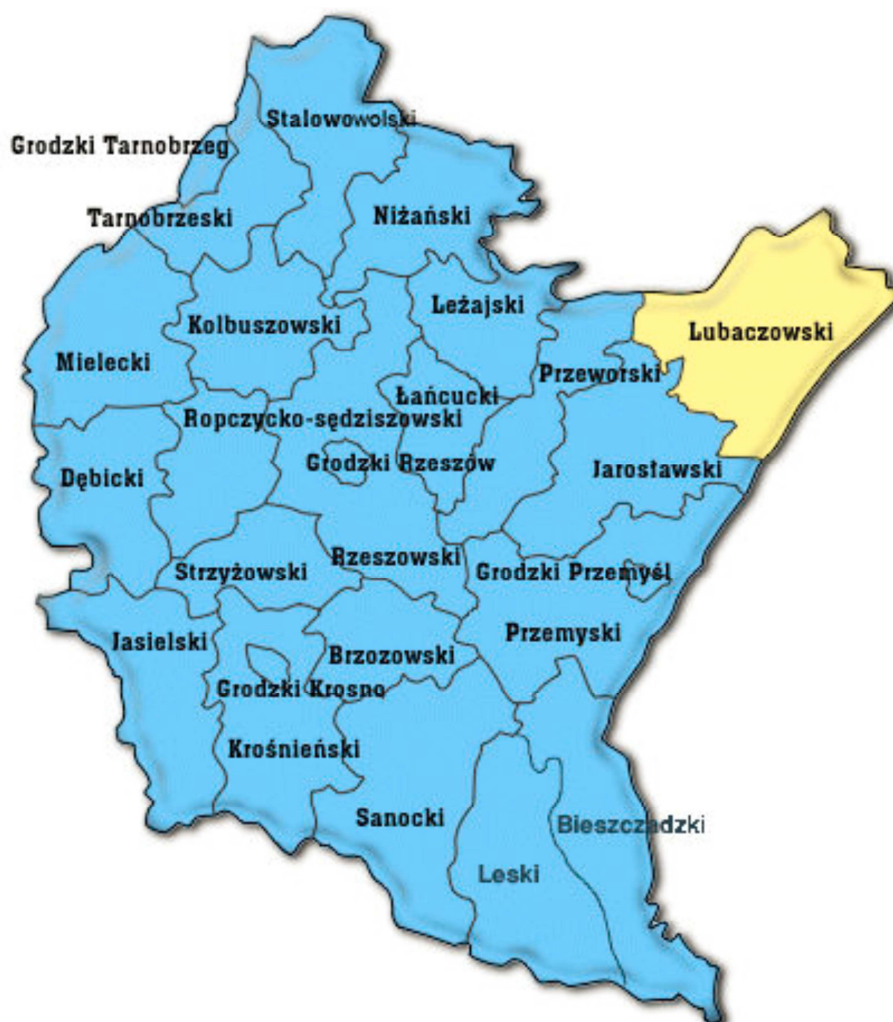

3. Podstawowe informacje o Gminie Wielkie Oczy

3.1 Położenie geograficzne

Gmina Wielkie Oczy położona jest we wschodniej części województwa podkarpackiego w powiecie lubaczowskim, na pograniczu Polski i Ukrainy w odległości ponad 90 km od stolicy województwa - Rzeszowa. W niedalekiej odległości znajduje się przejście graniczne Korczowa – Krakowiec.

Rysunek 1. Powiat lubaczowski na tle województwa podkarpackiego

Źródło: Urząd Gminy Wielkie Oczy

Wielkie Oczy to najbardziej wysunięta na południe gmina powiatu lubaczowskiego. W skład powiatu wchodzi osiem gmin: Lubaczów - miasto, Lubaczów - gmina, Cieszanów, Oleszyce, Narol, Horyniec Zdrój, Stary Dzików i Wielkie Oczy. Gmina Wielkie Oczy graniczy od północy z gminą Lubaczów, od wschodu z Ukrainą, od południa z gminą Radymno w powiecie jarosławskim, zaś od zachodu z gminami Oleszyce i Laszki.

Rysunek 2. Położenie gminy Wielkie Oczy na tle powiatu lubaczowskiego

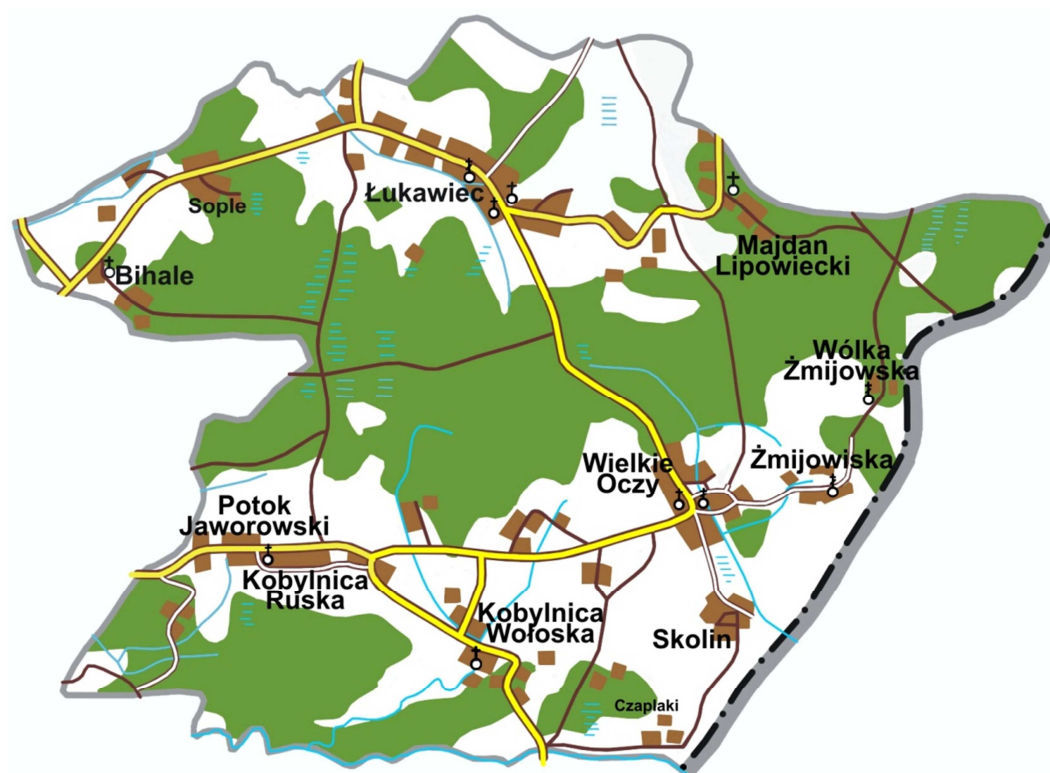
Źródło: Urząd Gminy Wielkie Oczy

W skład gminy wchodzi dziesięć miejscowości sołectkich:

- Bihale
- Łukawiec
- Kobylnica Wołoska
- Kobylnica Rúska
- Potok Jaworowski
- Majdan Lipowiecki
- Skolin
- Żmijowiska
- Wielkie Oczy
- Wólka Żmijowska

Rysunek 3. Skład gminy Wielkie Oczy

Źródło: www.wielkieoczy.info.pl

Gmina Wielkie Oczy rozciąga się na powierzchni 146,29 km². Szczegółowe dane dotyczące obszaru gminy zawiera tabela poniżej.

Tabela 2. Powierzchnia gminy Wielkie Oczy w podziale na miejscowości (w km²)

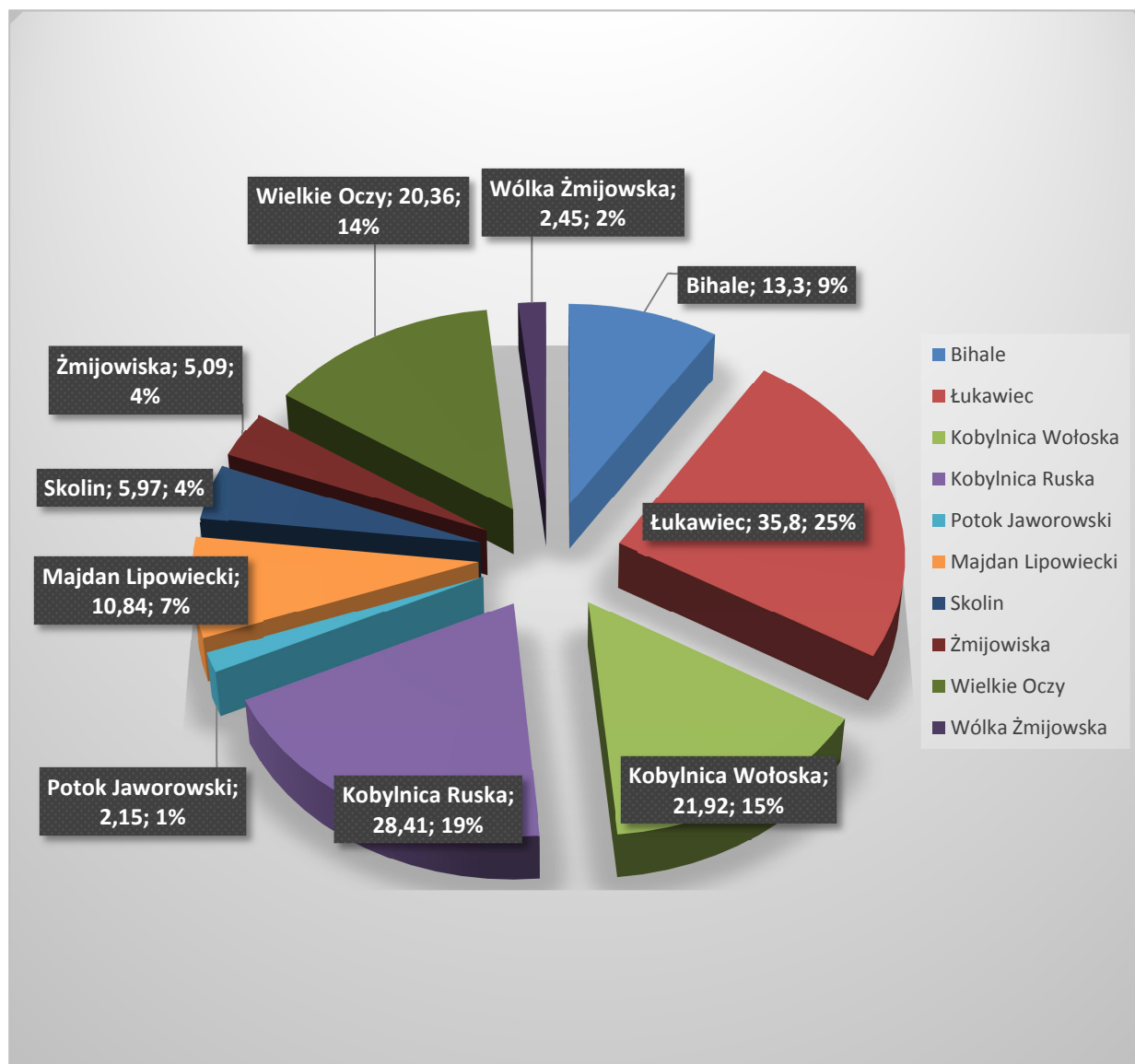
Lp.	Nazwa miejscowości	Powierzchnia w km ²
1	Bihale	13,30
2	Łukawiec	35,80
3	Kobylnica Wołoska	21,92
4	Kobylnica Ruska	28,41
5	Potok Jaworowski	2,15
6	Majdan Lipowiecki	10,84
7	Skolin	5,97
8	Żmijowiska	5,09
9	Wielkie Oczy	20,36
10	Wólka Żmijowska	2,45
Razem:		146,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielkie Oczy

Największą powierzchnię gminy Wielkie Oczy, aż 25% terenu całej gminy zajmuje miejscowość Łukawiec – 35,80 km². Natomiast najmniejszymi obszarowo miejscowościami gminy są Potok Jaworowski – 2,15 km² i Wólka Żmijowska – 2,45 km².

Wykres 1. Powierzchnia gminy Wielkie Oczy w podziale na miejscowości (w km²)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielkie Oczy

3.2 Sytuacja demograficzna

Liczba ludności gminy Wielkie Oczy w 2014 roku wyniosła 3886 osób, co stanowi 6,8% ogółu mieszkańców powiatu lubaczowskiego. Natomiast gęstość zaludnienia wyniosła odpowiednio 27 os./km² dla gminy i 43 os./km² dla powiatu.

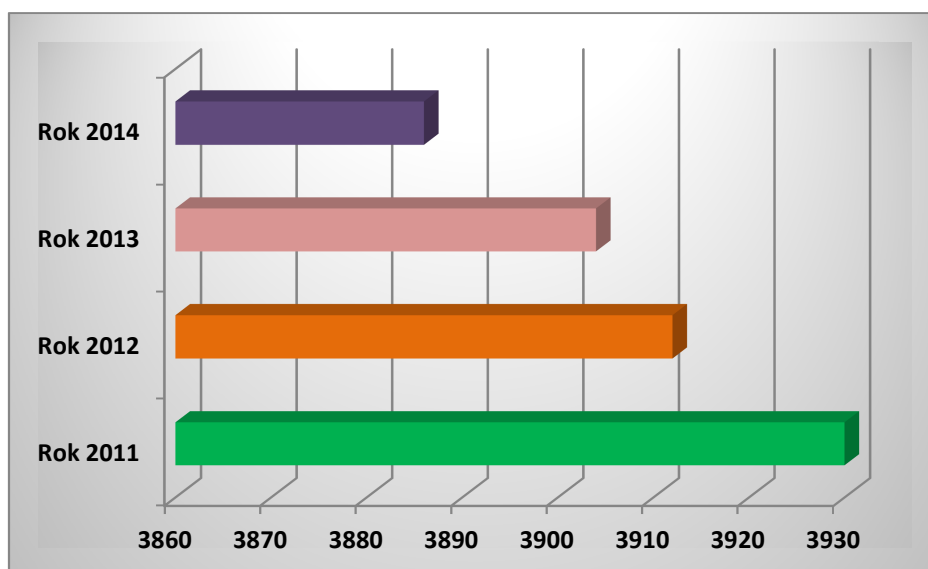
Tabela 3. Ludność gminy Wielkie Oczy na tle powiatu lubaczowskiego

Wyszczególnienie	Ludność			
	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Gmina Wielkie Oczy	3930	3912	3904	3886
Powiat Lubaczowski	57635	57283	57057	56895

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Na przestrzeni ostatnich kilku lat ludność zarówno gminy Wielkie Oczy jak i powiatu lubaczowskiego stopniowo spada. W roku 2014 nastąpił spadek o 1,12 % ludności w gminie Wielkie Oczy i spadek o 1,28% ludności w powiecie lubaczowskim.

Wykres 2. Ludność Gminy Wielkie Oczy na przestrzeni lat 2011 - 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

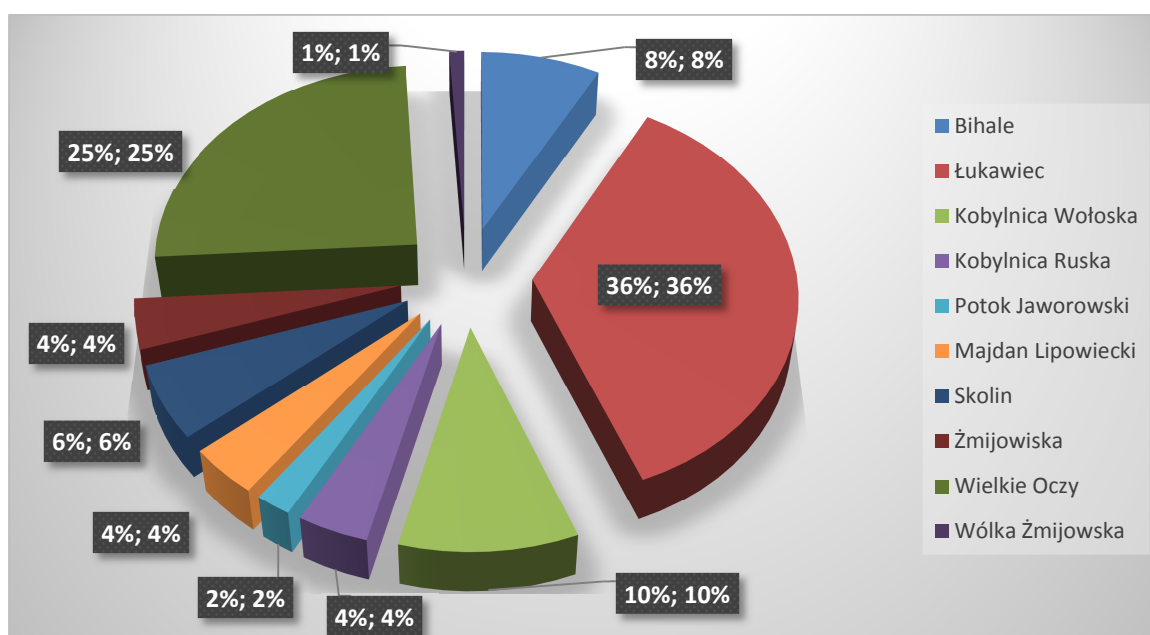
Liczbę mieszkańców gminy Wielkie Oczy w podziale na poszczególne miejscowości w ujęciu osobowym i procentowym przedstawiono w tabeli oraz na wykresie poniżej.

Tabela 4. Liczba mieszkańców gminy Wielkie Oczy w 2014 roku

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców (os.)	Liczba mieszkańców (%)
1	Bihale	305	8
2	Łukawiec	1432	36
3	Kobylnica Wołoska	375	10
4	Kobylnica Ruska	171	4
5	Potok Jaworowski	63	2
6	Majdan Lipowiecki	167	4
7	Skolin	247	6
8	Żmijowiska	167	4
9	Wielkie Oczy	988	25
10	Wólka Żmijowska	21	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielkie Oczy

Wykres 3. Ludność Gminy Wielkie Oczy w roku 2014 w podziale na miejscowości (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielkie Oczy

Najliczniej zasiedloną miejscowością gminy Wielkie Oczy jest Łukawiec – liczba mieszkańców wsi stanowi ponad $\frac{1}{3}$ populacji gminy. Natomiast najmniej licznym sołectwem jest Wólka Żmijowska – zamieszkuje ją zaledwie 21 osób, co stanowi tylko 1% ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 5. Struktura ludności wg płci

Lata	Gmina Wielkie Oczy			Powiat Lubaczowski		
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni
2014	3886	1973	1913	56895	28584	28311
2013	3904	1991	1913	57057	28656	28401
2012	3912	1980	1932	57283	28718	28565
2011	3930	1998	1932	57635	28896	28739

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

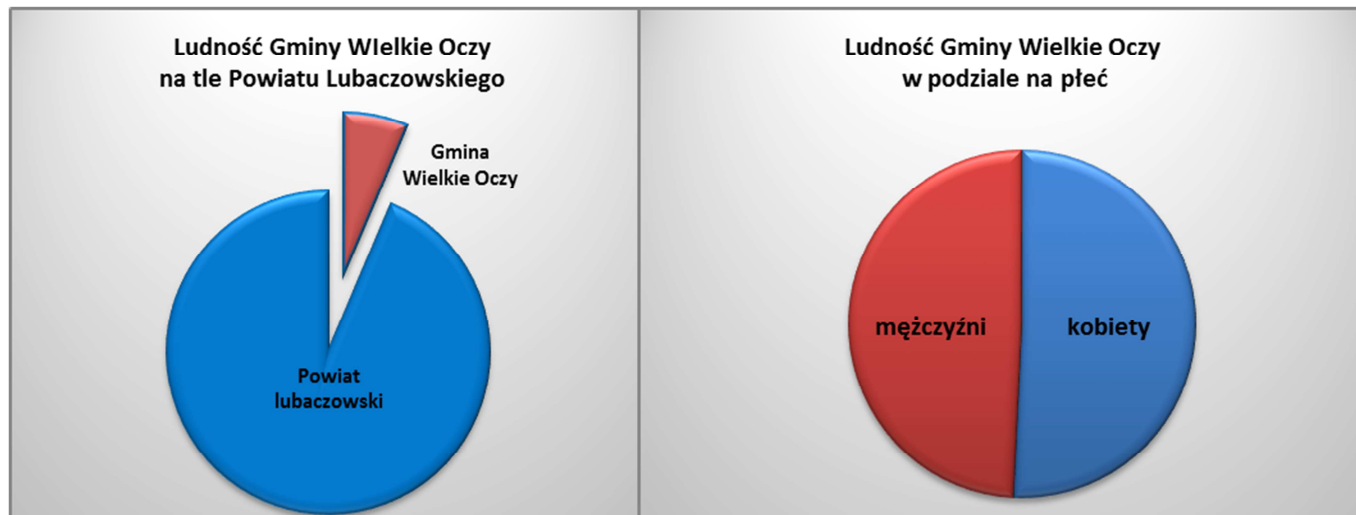
Na przestrzeni lat 2011 – 2014 liczba ludności gminy Wielkie Oczy w podziale na płeć przedstawiała się podobnie. Wśród mieszkańców w niewielkim stopniu przeważały kobiety. W 2014r. kobiety stanowiły 50,77% ogółu populacji gminy, a na 100 mężczyzn przypadało 104 kobiety.

W powiecie lubaczowskim na przestrzeni lat 2011 – 2014 ludność w podziale na płeć także przedstawiała się podobnie. Nieznacznie wśród mieszkańców przeważały kobiety. Stanowiły one odpowiednio 50,14% - 2011r., 50,13% - 2012r., 50,22% - 2013r., 50,24% - 2014r. ogółu populacji powiatu. Wskaźnik feminizacji wskazuje, że na 100 mężczyzn przypadało w 2014r. 101 kobiet.

Ludność gminy Wielkie Oczy w podziale na płeć zaprezentowano na wykresie poniżej.

Wykres 4. Ludność Gminy Wielkie Oczy w roku 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Według analizy struktury ekonomicznej w 2014 roku w gminie Wielkie Oczy z ogólnej liczby mieszkańców 63,15% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, 19,48% osoby w wieku przedprodukcyjnym, pozostała część –17,37% to osoby w wieku poprodukcyjnym. Natomiast w powiecie lubaczowskim struktura ekonomiczna ludności prezentowała się następująco: 63,97% - ludność w wieku produkcyjnym, 18,29% - ludność w wieku przedprodukcyjnym, a 17,74% - ludność w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 6. Struktura ekonomiczna ludności gminy Wielkie Oczy na tle powiatu Lubaczowskiego w roku 2014.

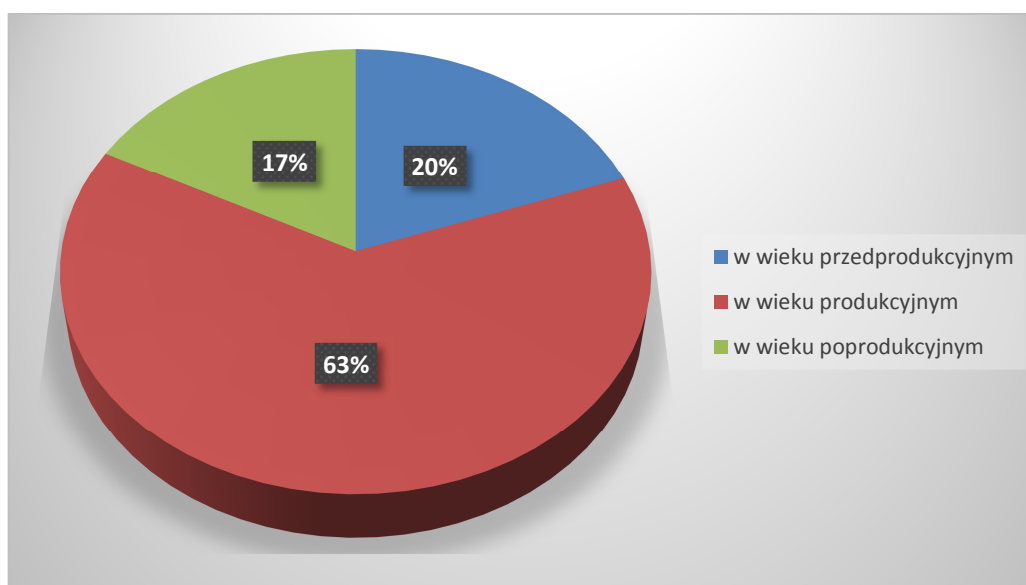
Wyszczególnienie	Ludność			
	ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
Gmina Wielkie Oczy	3886	757	2454	675
Powiat Lubaczowski	56895	10404	36399	10092

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Powyższe dane dotyczące struktury ekonomicznej ludności gminy Wielkie Oczy zobrazowano na wykresie poniżej.

Wykres 5. Struktura ekonomiczna ludności gminy Wielkie Oczy w 2014 roku

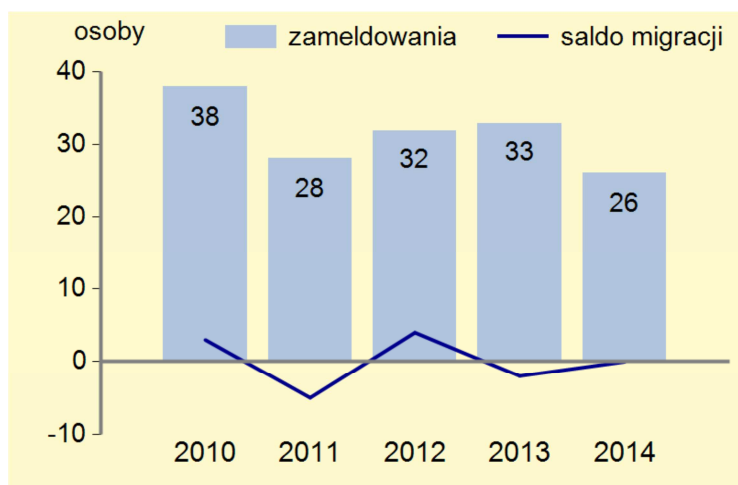
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Najistotniejszymi czynnikami wpływającymi na liczbę mieszkańców jest przyrost naturalny oraz poziom migracji społeczeństwa.

Saldo migracji to różnica między napływem a odpływem ludności z danego obszaru w określonym czasie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego saldo migracji dla gminy Wielkie Oczy na przestrzeni lat 2010 – 2014 wynosiło kolejno: 3, -5, 4, -2 i 0 w 2014r. W większości przypadków przyczyną wyludniania się jest migracja ludności za granicę oraz w kierunku dużych miast, które dają większe możliwości pracy i rozwoju. Szczegółowe informacje odnośnie salda migracji i liczby zameldowań na terenie gminy zaprezentowano na wykresie.

Wykres 6. Migracje ludności gminy Wielkie Oczy na pobyt stały

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

Przyrost naturalny to różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. W 2014r. w gminie Wielkie Oczy odnotowano ujemny przyrost naturalny -3. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,8 na 1000 mieszkańców gminy Wielkie Oczy.

Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2013 – 2014 dla gminy Wielkie Oczy i powiatu lubaczowskiego przedstawia tabela poniżej.

Tabela 7. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2013 – 2014

Wyszczególnienie	Rok 2013			Rok 2014		
	urodzenia żywe na 1000 ludności	zgony na 1000 ludności	przyrost naturalny na 1000 ludności	urodzenia żywe na 1000 ludności	zgony na 1000 ludności	przyrost naturalny na 1000 ludności
Gmina Wielkie Oczy	9,8	12,07	-2,3	9,5	10,22	-0,8
Powiat Lubaczowski	8,9	9,93	-1,1	8,5	9,78	-1,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

4. Infrastruktura społeczna na terenie Gminy Wielkie Oczy

4.1 Oświata i kultura

Na terenie gminy Wielkie Oczy funkcjonują następujące jednostki:

- Zespół Szkół w Wielkich Oczach:
 - Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza
 - Gimnazjum Nr 1 im. Jana Kochanowskiego
- Zespół Szkół w Łukawcu:
 - Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września 1939 roku
 - Gimnazjum Nr 2 im. Jana Pawła II

Zespół Szkół w Wielkich Oczach obejmuje szkołę podstawową wraz z oddziałem przedszkolnym oraz gimnazjum. Do zespołu uczęszczają dzieci z następujących miejscowości:

- -Wielkie Oczy,
- Żmijowiska,
- Wólka Żmijowska,
- Skolin,
- Kobylnica Wołoska,
- Kobylnica Ruska,
- Potok Jaworowski.

Zespół Szkół w Łukawcu obejmuje szkołę podstawową wraz z oddziałem przedszkolnym oraz gimnazjum. Do zespołu uczęszczają dzieci z następujących miejscowości:

- Łukawiec,
- Bihale,
- Majdan Lipowiecki.

Uczniowie uczęszczający do szkoły w Wielkich Oczach dowożeni są na zajęcia gimbusami, natomiast uczniów podlegających pod placówkę w Łukawcu dowozi zewnętrzny przewoźnik.

Tabela 8. Edukacja w Gminie Wielkie Oczy

Edukacja	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Placówki wychowania przedszkolnego	4	4	2
w tym przedszkola	-	-	-
Miejsca w przedszkolach	-	-	-
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	103	108	111
w tym w przedszkolach	-	-	-
Szkoły podstawowe	2	2	2
Uczniowie szkół podstawowych	214	213	230
Szkoły gimnazjalne	2	2	2
Uczniowie szkół gimnazjalnych	147	129	105
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych	18	18	19
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych	25	22	18

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

W szkołach na terenie gminy Wielkie Oczy w roku szkolnym 2014/2015 uczyło się łącznie 446 uczniów: 230 uczęszczało do szkół podstawowych, 105 osób to uczniowie gimnazjum, natomiast pod opieką przedszkolną pozostawało 111 dzieci. Na przestrzeni ostatnich lat odnotowano niewielki spadek ogólnej liczby uczniów. W roku szkolnym 2012/2013 ich liczba wynosiła 464 osoby, natomiast w roku 2013/2014 było to 450 osób.

Informacje odnośnie liczby osób w gminie Wielkie Oczy według edukacyjnych grup wieku zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 9. Edukacyjne grupy wiekowe w Gminie Wielkie Oczy w 2014r.

Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku	
0 - 2 lata	120
3 - 6 lat	180
7 - 12 lat	232
13 - 15 lat	117

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015

W 2014 roku subwencja oświatowa w gminie wyniosła 2884,7 tys. zł.

W gminie Wielkie Oczy jest Gminna Biblioteka Publiczna. Posiada ona dwie filie – w Kobylnicy Wołoskiej oraz w Łukawcu. Placówki są skomputeryzowane. Na przestrzeni lat liczba osób korzystających ze źródeł bibliotecznych spada. W 2012 roku z oferty biblioteki skorzystało 620 osób. W kolejnych latach liczba czytelników malała: w 2013 roku – 592 osoby, natomiast w roku 2014 było to 584 osoby.

Tabela 10. Czytelnictwo w Gminie Wielkie Oczy w 2012r. - 2014r.

Wyszczególnienie	2012 rok	2013 rok	2014 rok
Biblioteki i filie	3	3	3
Czytelnicy w bibliotekach publicznych	620	592	584
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	15,6	16	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Na terenie gminy zlokalizowana jest niewielka liczba placówek kulturalnych. Na obszarze danej jednostki terytorialnej znajdują się dwa domy kultury: Wiejski Dom Kultury w Wielkich Oczach oraz Wiejski Dom Kultury w Łukawcu. Od 1 stycznia 2013r. działa także Centrum Kultury w Wielkich Oczach, które swoją siedzibę ma w budynku Urzędu Gminy.

Wiejskie świetlice funkcjonują w następujących miejscowościach na terenie gminy: Bihale, Łukawiec, Kobylnica Wołoska, Kobylnica Ruska, Majdan Lipowiecki, Skolin, Żmijowiska, Wielkie Oczy. Natomiast Potok Jaworowski i Wolka Żmijowska nie posiadają swoich świetlic.

Najbliższe kino znajduje się w Lubaczowie przy Miejskim Domu Kultury. Aby obejrzeć spektakl teatralny bądź operę należy udać się do stolicy województwa – Rzeszowa, lub na Ukrainę, do niezbyt oddalonego Lwowa posiadającego piękną operę.

Wśród licznych wydarzeń o charakterze kulturalnym, które mają miejsce w Wielkich Oczach warto wymienić:

- Coroczne Święto Plonów, zwane powszechnie dożynkami gminnymi, które jest swoistym dziękczynieniem rolników za zbiory oraz wyrazem wdzięczności płynącym ze strony miejscowej ludności;
- Obchody Świąt Państwowych, które stanowią łączność pomiędzy tym co przeminęło, a teraźniejszością oraz przyczyniają się do wspólnego przeżywania ważnych rocznic z dziejów Polski i Polaków;
- Zawody strażackie;

- Festyny;
- Zawody sportowe, rajdy, biegi itp.

Miejscowa ludność bardzo chętnie i licznie uczestniczy w imprezach o charakterze kulturalnym, patriotycznym i rozrywkowym, wyrażając tym samym chęć wspólnego świętowania i integracji z sąsiadami.

Głównym atutem gminy Wielkie Oczy jest bogate dziedzictwo kulturowe i liczne zabytki. Najważniejsze z nich wymieniono poniżej:

- Wielkie Oczy:
 - Zespół kościelno-klasztorny
 - Cerkiew pw. św. Mikołaja Cudotwórcy
 - Synagoga
 - Izba pamięci
 - Dawny dwór obronny
 - Cmentarz żydowski
- Łukawiec:
 - Modrzewiowy kościół pw. Trzech Króli
 - Kościół pw. NMP Królowej Polski
 - Cerkiew pw. św. Dymitra Męczennika
 - Izba Pamięci św. Jana Pawła II
 - Moczary - rezerwat przyrody
 - Cmentarz żołnierzy austriackich
- Kobylnica Wołoska:
 - Cerkiew pw. św. Dymitra
- Potok Jaworowski:
 - Kościół pw. Trójcy Przenajświętszej

- Żmijowska:
 - Cerkiew pw. Wniebowzięcia NMP
- Wólka Żmijowska:
 - Cerkiew pw. Narodzenia NMP
- Kobylnica Ruska:
 - Linia Mołotowa - pozostałości po bunkrze
 - Cmentarz żołnierski
- Majdan Lipowiecki:
 - Pięć Sosen
- Bihale:
 - Cerkiew pw. Opieki NMP

Na terenie gminy Wielkie Oczy działa także Punkt Informacji Turystycznej.

W organizowaniu życia społecznego ważną rolę odgrywa:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Wielkich Oczach;
- Koło Gospodyń Wiejskich, którego rolą jest pomoc udzielana przy organizacji i prowadzeniu imprez o charakterze religijno-kulturalnym;
- Koło Łowieckie „Tur”, prowadzi ono gospodarkę łowiecką na terenie Gminy Wielkie Oczy w dwóch obwodach: leśnym należącym do Nadleśnictwa Lubaczów i polnym z Nadleśnictwa Radymno;
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Terra Nostra”, którego głównym celem jest: dbanie o rozwój gospodarczy, społeczny i kulturalny, kształtowanie pozytywnego obrazu Gminy Wielkie Oczy, aktywizacja miejscowej ludności, wspieranie osób niepełnosprawnych, pomoc w pozyskiwaniu funduszy europejskich i wiele innych;
- Ludowy Klub Sportowy „Unia” Łukawiec i Ludowy Klub Sportowy „Gwiazda Wielkie Oczy” – angażują one młodzież z terenu miejscowości i uczą aktywnego spędzania wolnego czasu;
- Związek Harcerski;

- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Rozwój Ziemi Lubaczowskiej;
- Uczniowski Klub Sportowy przy ZSP Wielkie Oczy.

4.2 Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonują dwie placówki opieki medycznej:

- Gminny Ośrodek Zdrowia w Wielkich Oczach
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Łukawcu.

W ośrodkach zdrowia przyjmują lekarze z Zakładu Opieki Zdrowotnej R-36 w Lubaczowie. W Placówce w Wielkich Oczach funkcjonuje gabinet rehabilitacyjny. Brakuje natomiast specjalistycznych i prywatnych gabinetów lekarskich oraz stomatologicznych. Lekarze specjaliści udzielający konsultacji na terenie gminy to internista, laryngolog i ginekolog.

Tabela 11. Przychodnie ogółem w gminie Wielkie Oczy

Jednostka terytorialna	Przychodnie ogółem	
	2013 rok	2014 rok
Wielkie Oczy	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

Tabela 12. Liczba osób przypadająca na 1 przychodnię w gminie Wielkie Oczy

Jednostka terytorialna	Liczba osób przypadająca na 1 przychodnię	
	2013 rok	2014 rok
Wielkie Oczy	1952	1943

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych

W miejscowości Wielkie Oczy zlokalizowany jest jeden punkt apteczny.

4.3 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach

Pojęcie polityka społeczna powstało na przełomie XVIII i XIX wieku. Nazwano tak celowe działanie państwa, związków zawodowych i innych organizacji, zmierzających do poprawy warunków bytu i pracy szerokich warstw ludności, usuwania nierówności społecznych oraz podnoszenia kultury życia.

Do podstawowego katalogu polityki społecznej potrzeb można zaliczyć:

- praca zgodna z kwalifikacjami,
- odpowiedni dochód z pracy,
- bezpieczeństwo i higiena pracy,
- ochrona zdrowia i pomoc w chorobie,
- odpowiednie warunki mieszkaniowe,
- możliwość wypoczynku i kulturalne spędzanie wolnego czasu od pracy.

Ponadto sfera zainteresowań polityki społecznej rozciąga się na sprawy kształcenia zawodowego i upowszechniania kultury oraz walki ze zjawiskami patologii społecznej.

Natomiast pomoc społeczna jako instytucją polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły, i której nie są w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia.

Jedną z podstawowych zasad pomocy społecznej jest zasada subsydiarności, polegająca na tym, że wsparcie danej osoby czy rodziny może być udzielone, gdy nie są one w stanie pokonać swych trudności we własnym zakresie. Udzielana pomoc ma zatem na celu uzupełnianie własnych uprawnień, zasobów i możliwości podopiecznych, a nie pełne zaspokajanie wszystkich ich potrzeb oraz dostarczanie świadczeń pieniężnych w wysokości dla nich wygodnych czy pożądanym. Ponadto pomoc społeczna nie jest nastawiona na wyręczanie osób korzystających z pomocy w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji ale na ich wspieranie, które powinno być dostosowane do możliwości danej osoby czy rodziny, a także do możliwości finansowych gminy a osoby korzystające z pomocy są zobowiązane do współdziałania z ośrodkiem pomocy społecznej w rozwiązywaniu swoich problemów.

Działaniami z zakresu pomocy społecznej zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach. Jest on jednostką organizacyjną Urzędu Gminy Wielkie Oczy realizującą zadania własne w zakresie pomocy społecznej, jak również zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej. Ośrodek zatrudnia 7 pracowników, w tym:

- kierownika ośrodka,
- trzech pracowników socjalnych,
- inspektora do spraw świadczeń rodzinnych oraz
- księgową zatrudnioną na ½ etatu
- asystenta rodziny

Pomieszczenia biurowe Ośrodka znajdują się na parterze budynku Urzędu Gminy w Wielkich Oczach. Każde stanowisko pracy wyposażone jest w zestaw komputerowy oraz niezbędny sprzęt biurowy, pracownicy mają także stały dostęp do Internetu.

GOPS realizuje zadania w zakresie zadań własnych i zleconych, w ramach których:

- wypłaca zasiłki stałe, okresowe, celowe,
- prowadzi dożywianie dzieci w szkole"
- opłaca składkę zdrowotną,
- świadczy usługi opiekuńcze
- świadczy pracę socjalną na rzecz rodzin,
- prowadzi również prace społecznie – użyteczne,
- przyznaje stypendia,
- przyznaje Kartę Dużej Rodziny,
- realizuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W ramach świadczeń rodzinnych GOPS wypłaca zasiłki rodzinne wraz z dodatkami: z tytułu urodzenia dziecka, z tytułu rodziny wielodzietnej, dojazdu do siedziby szkoły, zamieszkiwania w internacie, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, kształcenia i rehabilitacji, samotnego wychowywania dziecka, korzystania z urlopu wychowawczego, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, jednorazową zapomogę pieniężną, świadczenie rodzicielskie, zasiłek dla opiekuna, świadczenia z programu 500+. Natomiast w zakresie wypłat z funduszu alimentacyjnego wypłaca świadczenia alimentacyjne, współpracuje z komornikami i innymi jednostkami w zakresie ustalenia

sytuacji majątkowej dłużników.

Ośrodek wspiera osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. Tutaj można otrzymać informację, bądź uzyskać niezbędną pomoc finansową, rzeczową lub usługową.

Ośrodek oferuje również pomoc asystenta rodziny, który został zatrudniony 1 kwietnia 2015r. Asystent współpracuje z 8 rodzinami z terenu gminy Wielkie Oczy. Są to rodziny, w których występują różnego rodzaju problemy, patologie, a także niepełnosprawność. Członkami rodzin są osoby niezaradne życiowo. Asystent wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

W realizacji zadań pomocy społecznej GOPS współdziała przede wszystkim z następującymi instytucjami i podmiotami:

- ▶ Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie,
- ▶ Powiatowym Urzędem Pracy w Lubaczowie,
- ▶ Wojewódzkim Urzędem Pracy w Rzeszowie,
- ▶ Szkołami i przedszkolem, Gminą Biblioteką Publiczną,
- ▶ Urzędem Gminy Wielkie Oczy,
- ▶ Placówkami służby zdrowia ,
- ▶ Organizacjami społecznymi ,
- ▶ Sądami, kuratorami,
- ▶ Kościołem Rzymsko-Katolickim,
- ▶ Policją,
- ▶ Sołtysami,
- ▶ Radą Gminną i Radnymi,
- ▶ Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ▶ PFRON, KRUS, ZUS,
- ▶ Zakładami Karnymi,
- ▶ Gminnym Centrum Kultury,
- ▶ z innymi OPS.

Mieszkańcy Gminy korzystali w latach 2010-2014 z pomocy społecznej na następującym poziomie:

- w roku 2010 – 10,5 % osób w ludności ogółem,
- w roku 2011 – 10,3 % osób w ludności ogółem,
- w roku 2012 – 11,6 % osób w ludności ogółem,
- w roku 2013 – 11,9 % osób w ludności ogółem,
- w roku 2014 – 11,5 % osób w ludności ogółem.

Opisany poziom korzystania z różnych form pomocy społecznej unaocznia jak duże zapotrzebowanie na tę pomoc istnieje w Gminie Wielkie Oczy. Pokonanie trudności życiowych, na jakie napotkali mieszkańcy gminy możliwe jest dzięki wsparciu, które zapewnione zostaje dzięki zabezpieczeniu corocznie znacznej puli środków finansowych.

Zatem, odnosząc się do wydatków na pomoc społeczną w budżecie Gminy Wielkie Oczy na 2015 rok to wykonanie wydatków na zadania dotyczące Pomocy społecznej w tymże roku, w podziale na rozdziały, przedstawiało się następująco:

- ✓ rodziny zastępcze – 31 392,53 zł,
- ✓ zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 461,76 zł
- ✓ wspieranie rodziny – 31 135,59 zł,
- ✓ świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 1 661 807,67 zł
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne – 8 274,78 zł,
- ✓ zasiłki na pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – 34 747,36 zł,
- ✓ dodatki mieszkaniowe – 9 659,50 zł,
- ✓ zasiłki stałe – 13 706,90 zł,
- ✓ ośrodki pomocy społecznej - 270 722,08 zł,
- ✓ usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 5 159,86 zł,

✓ pozostała działalność – 100 377,16 zł.

Zestawienie udzielonych świadczeń przez GOPS w Wielkich Oczach w latach 2013-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Zestawienie udzielonych świadczeń przez GOPS w Wielkich Oczach w latach 2013-2015

Udzielone świadczenia	Formy pomocy	Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia
Zadania zlecone Gminie Wielkie Oczy	<i>wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd</i>	2014	2
		2013	2
		2012	0
Zadania własne Gminy Wielkie Oczy	<i>Zasiłki stałe</i>	2014	4
		2013	5
		2012	5
	<i>Zasiłki okresowe</i>	2014	21
		2013	23
		2012	25
	<i>Posiłek</i>	2014	114
		2013	111
		2012	110
	<i>Usługi opiekuńcze</i>	2014	3
		2013	4
		2012	4
<i>Inne zasiłki celowe i w naturze</i>	2014	84	
	2013	149	
	2012	126	

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach

Analiza wydatków GOPS w Wielkich Oczach w latach 2013 - 2015 uwidacznia:

- jak dużym problemem są się kwestie społeczne na terenie gminy, a także
- jak dużą wagę do kwestii pomocy społecznej przykładą się w gminie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oprócz form pomocy pieniężnej udziela wsparcia niefinansowego - pomoc świadczoną przez pracowników socjalnych np. przy dopełnianiu formalności urzędowych.

Świadczenia niefinansowe udzielane przez Ośrodek Pomocy Społecznej to:

- schronienie,
- ubranie,
- posiłki,
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- praca socjalna,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- składki na ubezpieczenie społeczne,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Odnosząc się do kwestii pomocy społecznej należy bardzo mocno podkreślić rolę Domu Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w Wielkich Oczach. Jest to Dom prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza. Działa on na podstawie umowy zawartej pomiędzy Powiatem Lubaczowskim, a Zgromadzeniem oraz ustaw związanych z pomocą społeczną.

Dom uwzględnia zasady i wartości chrześcijańskie.

Jest to placówka stałego pobytu przeznaczona dla 70 osób niepełnosprawnych intelektualnie. Mieszkańcom zapewniono odpowiednie warunki: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, społeczne, edukacyjne, religijne.

Domem kieruje Dyrektor powołany przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza.

Sprawne funkcjonowanie tego ośrodka zapewnione jest przez pracowników pionu:

1. administracyjnego: referent administracyjny, księgowy, kasjer,
2. opiekuńczo-terapeutycznego: pracownicy socjalni, pracownik kulturalno oświatowy, terapeutki, opiekunki, pokojowe.,
3. medyczno-rehabilitacyjny: pielęgniarki, fizjoterapeuci,
4. gospodarczy i obsługi: technik żywienia, kucharki, konserwator, palacz, pracownik gospodarczy.

Mieszkańcy Domu między innymi: biorą udział w terapii zajęciowej, podnoszą swoją sprawności i aktywizację, biorą udział w organizowaniu świąt i uroczystości, imprez kulturalnych, turystycznych, nawiązują, utrzymują i rozwijają kontakty z rodziną i społeczeństwem, uczestniczą w działaniach zmierzających do ich usamodzielnienia. Poza tym pobierają naukę, uczestniczą w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, uczą się także przez doświadczenia życiowe.

5. Przyczyny udzielania pomocy społecznej

Pomoc społeczna tak jak to już zostało opisane na wstępie jest instytucją państwową, mającą na celu umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych jakie ich dotknęły lub w jakich mimowolnie się znalazły. Zadaniem Ośrodka jest pomoc takim osobom w przezwyciężeniu trudności na jakie napotkały oraz pomoc w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb. Rodzaj, forma i rozmiar powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.

Ze względu na to, w jakiej sytuacji znajdują się członkowie określonej społeczności przydzielane jest im odpowiednie wsparcie, które jednocześnie mieści się w możliwościach pomocy społecznej.

Zatem pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom z powodu:

- sieroctwo
- bezdomności
- potrzeby ochrony macierzyństwa
- bezrobocia
- niepełnosprawności
- długotrwałej lub ciężkiej choroby
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego
- przemocy w rodzinie
- alkoholizmu
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- zdarzeń losowych
- sytuacji kryzysowej
- klęski żywiołowej lub ekologicznej

Najważniejsze powody udzielania pomocy społecznej w Gminie Wielkie Oczy podobnie jak dla całego powiatu lubaczowskiego zostały przez ankietowanych równie często wskazywane.

Tabela 14. Powody udzielania pomocy społecznej w Wielkich Oczach

L.P.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób
		2014r.
1	sieroctwo	0
2	bezdomność	0
3	potrzeba ochrony macierzyństwa	23
4	bezrobocie	80
5	niepełnosprawności	38
6	długotrwała lub ciężka choroba	30
7	bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	14
8	przemoc w rodzinie	0
9	alkoholizm	2
10	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1
11	zdarzenia losowe	0
12	sytuacja kryzysowa	0

Źródło: GOPS w Wielkich Oczach

Z powyższego zestawienia jasno wynika, że wsparcie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach najczęściej skierowane jest do osób bezrobotnych i ich rodzin w celu zapewnienia minimalnego źródła utrzymania w postaci zasiłków czy dofinansowań jak również w postaci rzeczowej czy żywnościowej. Zaraz za bezrobociem a równie częstym powodem udzielania pomocy społecznej była potrzeba ochrony macierzyństwa oraz niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba. Następnie przez ankietowanych został wskazany alkoholizm. Choroba bo tak należy interpretować uzależnienie od alkoholu jest jednym z najczęstszych uzależnień w Polsce i bezpośrednio przekłada się na konieczność niesienia pomocy takim osobom.

Do pozostałych przyczyn mających wpływ na rodzaj i konieczność świadczenia pomocy społecznej zaliczyć możemy m.in.: bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, migracje zewnętrzne i wewnętrzne, bezpieczeństwo publiczne czy problem dotyczący coraz większą liczbę populacji a mianowicie starzenie się społeczeństwa.

Szczegółowy opis przyczyn powstawania i udzielania świadczeń pomocy społecznej został opisany i scharakteryzowany w rozdziale 6 niniejszej strategii.

Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w ostatnich trzech latach udzielonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela 15 Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Wielkie Oczy			
	2013	2014	2015
Liczba osób objętych pomocą społeczną	196	204	198
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną	114	113	118
Liczba osób w rodzinie	491	460	477

Źródło: Dane Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Jak wynika z powyższego zestawienia w roku ubiegłym 2015 liczba osób objętych pomocą społeczną zmalała w stosunku do roku 2014 o 6 osób. Jednocześnie w analogicznym okresie nastąpił wzrost liczby rodzin objętych pomocą społeczną i liczby osób w rodzinie objętych pomocą.

Lokalny GOPS głównie udziela pomocy zgodnie z zapisem art.36 ustawy o pomocy społecznej tj.: w:

formie finansowej w postaci: wypłaty zasiłków stałych, okresowych celowych i specjalnych obejmujących również rodziny zastępcze jak również w

postaci rzeczowej do których należą m.in. udzielanie pomocy w postaci zapewnienia schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, szkoleń, poradnictwa rodzinnego i terapii.

Ośrodek udziela również pomoc w postaci pracy socjalnej (rozmowa, wywiad) czy realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych.

W ramach udzielanej pomocy lokalny oddział Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wsparciem swym obejmują przede wszystkim rodziny niepełne, wielodzietne. Wśród podopiecznych są również emeryci i renciści jak również osoby samotne. Za część swoich podopiecznych GOPS opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Podsumowując rozważania nt. najważniejszych przyczyn udzielania pomocy społecznej oraz ważnej funkcji jaką stanowi lokalny oddział Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że pogłębiające się zjawisko bezrobocia, problemy osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych, ochrona macierzyństwa, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych, uzależnienie od alkoholu to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed lokalnymi władzami oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym gminy Wielkie Oczy.

6. Analiza kluczowych kwestii społecznych

6.1 Bezrobocie

Bezrobotny zgodnie z Ustawą o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu - to osoba niezatrudniona i nie wykonująca innej pracy zarobkowej zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej nie ucząca się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowana we właściwym według miejsca zameldowania rejonowym urzędzie pracy.

W wielu opracowaniach poza wspomnianą powyżej definicją bezrobocia możemy znaleźć jeszcze dwa dosyć często używane i obecnie występujące terminy bezrobocia a mianowicie strukturalne i frykcyjne.

Bezrobocie frykcyjne dosyć często spotykane polegające i występujące w gminie Wielkie Oczy polegające i spowodowane mobilnością pracowników, którzy szukają jak najlepszej pracy.

Bezrobocie strukturalne terminem tym określamy miano braku odpowiednich miejsc pracy pomimo istnienia innych, nieodpowiednich z punktu widzenia osób bezrobotnych.

Poza wspomnianymi powyżej dwoma głównymi nurtami czy rodzajami bezrobocia możemy wyróżnić jeszcze:

- bezrobocie cykliczne – pojawiające się podczas kryzysów ekonomicznych
- bezrobocie utajnione - bezrobocie nie ujęte żadną statystyką
- bezrobocie sezonowe – spowodowane okresową zmianą warunków klimatycznych i cyklów produkcyjnych w niektórych rodzajach działalności gospodarczej
- bezrobocie lokalne – spowodowane szczególnym nasileniem barku wolnych miejsc pracy w pewnych regionach
- bezrobocie klasyczne – związane z tym, że poziom płac w gospodarce i nie równoważy podaży i popytu na pracę.

Analizując problem bezrobocia warto zwrócić uwagę, iż jest to bardziej złożony problem aniżeli tylko wyłącznie kwestia samego nie posiadania pracy. Bezrobocie przyjmuje charakter społeczny. Bezrobocie może powodować zmniejszenie i pogorszenie standardu życia nie tylko samego bezrobotnego ale również całej jego rodziny. W szczególności mężczyźni, którzy do tej pory utrzymywali rodzinę sytuacja może mieć wpływa na rozłam ról rodzinnych. Bezrobocie wywiera także piętno w codziennym funkcjonowaniu osób bezrobotnych. Powoduje przede wszystkim pogorszenie standardu życia, a w związku z tym poczucie bezsilności, beznadziejności, niepewności prowadzących często do izolacji społecznej, problemów rodzinnych oraz zdrowotnych czy alkoholowych.

Z reguły problem bezrobocia dotyka osoby o niskim poziomie wykształcenia, charakteryzujących się wysokim poziomem bezradności w poszukiwaniu pracy. Dominującą grupą wśród osób bezrobotnych w gminie Wielkie Oczy są osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji tj. osoby długotrwale bezrobotne i osoby bez prawa do zasiłku.

Skala zjawiska bezrobocia sprawia, że nie należy dłużej marginalizować tak ważnego dla gospodarki problemu a wręcz przeciwnie należy go zwalczać począwszy od budowania zaradności życiowej, wsparcia rodzinnego, programów naprawczych i zaradczych na polityce krajowej kończąc.

Innymi skutkami bezrobocia są względy ekonomiczne. Bezrobocie nie dość, że nie wpływa na wzrost krajowego PKB to jeszcze ma ujemne skutki w postaci obciążenia wydatków publicznych poprzez wypłatę zasiłków i innych świadczeń socjalnych. Dodatkowo bezrobocie generuje dodatkowe koszty w postaci wprowadzania programów naprawczych przeciwdziałania i zapobiegania bezrobociu.

Wykres 7. Procentowy udział osób korzystających z pomocy społecznej

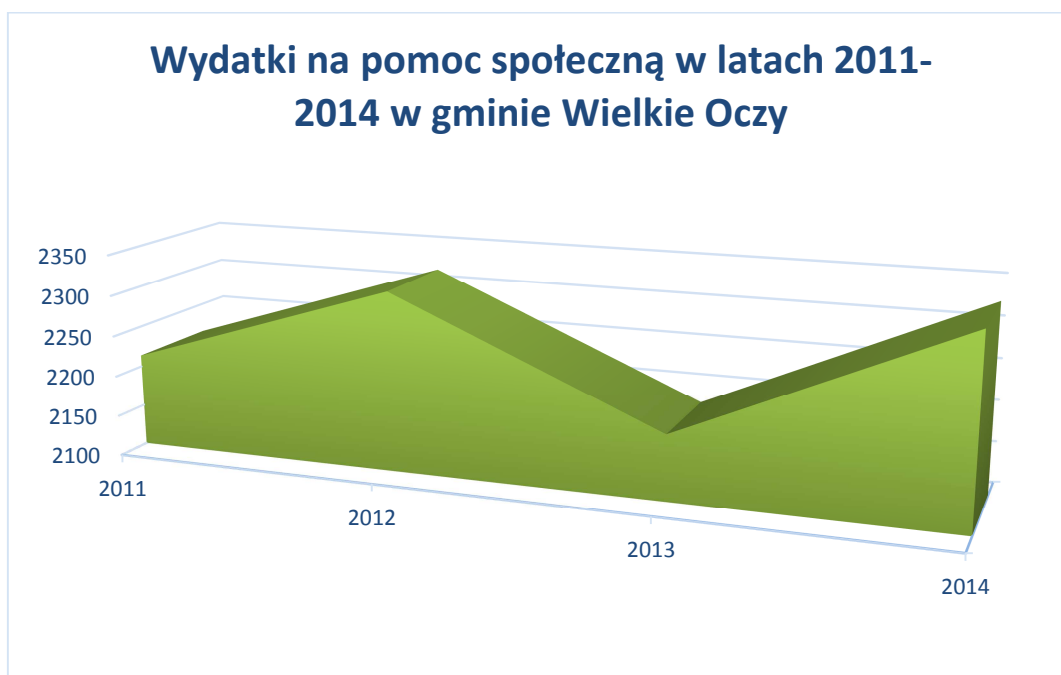

Źródło: Bank Danych lokalnych

Konsekwencjami bezrobocia dla społeczeństwa są: znaczne koszty świadczeń za rzecz osób bezrobotnych, które obciążają budżet zarówno Państwa jak i mniejszych jednostek na poziomie poszczególnych gmin.

Wykres 8. Wydatki w tys zł na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Źródło: *Vademecum Samorządowca*

Analizując obecny stan bezrobocia w gminie Wielkie Oczy przede wszystkim pod uwagę należy brać położenie geograficzne gminy a co za tym idzie tzw. dyskryminację regionów, zacofania technologicznego czy słabego dostępu do edukacji i chęci podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Silne więzi rodzinne kulturowe i regionalne niejednokrotnie wygrywają z możliwością wzbudzenia mobilności w celu podjęcia pracy zarobkowej.

Innym czynnikiem decydującym o wysokiej stopie bezrobocia jest stopień uprzemysłowienia. Brak dużych zakładów pracy w regionie czy inwestorów chcących uruchomić produkcję przekłada się na liczbę osób bezrobotnych. Dotychczas dotowana i opłacalna produkcja rolnicza z rozwojem dużych grup producenckich przekłada się niską opłacalnością produkcji rolnej.

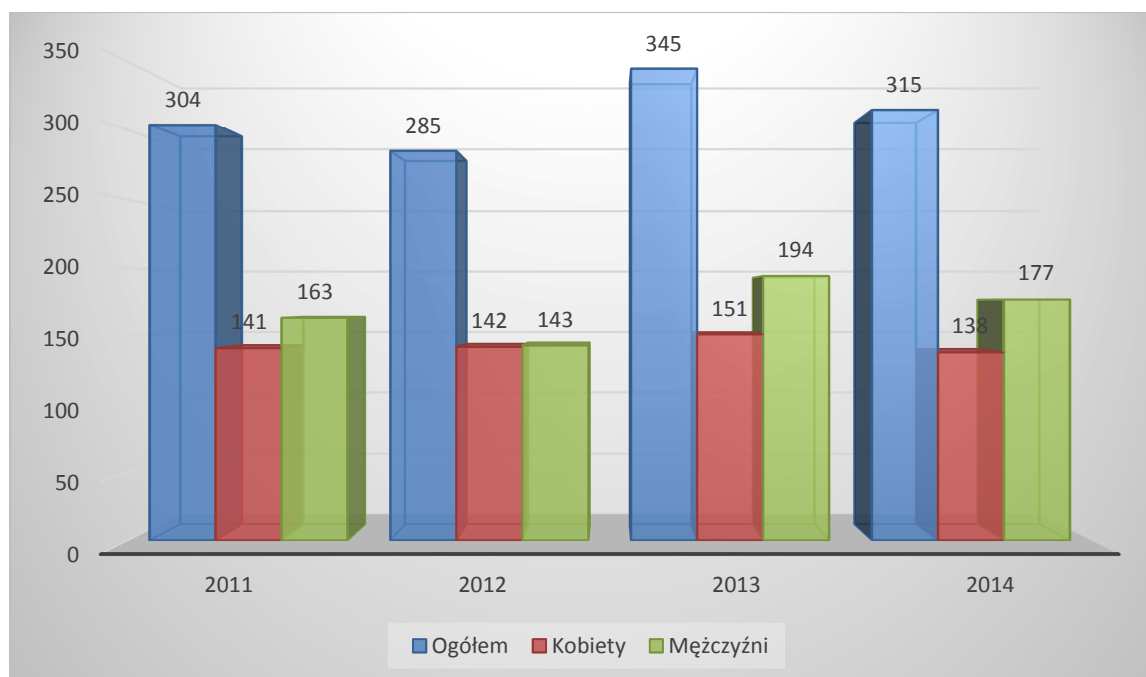

Miernikiem poziomu bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli ukazywana w procentach relacja pomiędzy liczbą zarejestrowanych osób bezrobotnych a liczbą osób czynnych zawodowo (zdolnych w prawnie określonych warunkach do podjęcia pracy). Dane zbierane są z Powiatowego Urzędu Pracy i nie obejmuje w swoich obliczeniach bezrobotnych samych poszukujących pracy i jednocześnie niebędących zarejestrowanych oraz z pominięciem osób zarejestrowanych i jednocześnie nie szukających pracy.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w urzędach w kraju na koniec roku 2015 wyniosła 1563,3 tys. osób (w tym 816,1 tys. kobiet) i była wyższa od odnotowanej w końcu poprzedniego kwartału o 24,0 tys. osób (tj. o 1,6%) oraz niższa o 261,8 tys. Osób (tj. o 14,3%) w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Wielkie Oczy na koniec roku 2014 wynosiła 315 osób z czego 43,8 % stanowią kobiety. Do roku poprzedniego liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych zmalała do poziomu 258 osób (w tym 108 kobiet).

Wykres 9. Bezrobocie rejestrowane w latach 2012-2014 w gminie Wielkie Oczy

Źródło: opracowanie własne

Bezrobocie jak wynika z powyższego wykresu nadal dotyka znaczną część społeczności gminy Wielkie Oczy, przyczyniając się do ubożenia rodzin i w efekcie ich marginalizacji.

Powyższe statystyki bezrobocia nie odzwierciedlają w pełni jego obrazu ze względu na duży stopień, tzw. bezrobocia ukrytego” oraz pracy „na czarno”. Problem dotyka przede wszystkim sektora rolniczego typowego dla gminy Wielkie Oczy oraz szeroko rozumianej przedsiębiorczości pozarolniczej. Bezrobocie w rolnictwie ma charakter ukryty.

Oszacowanie jego skali jest rzeczą trudną jednak biorąc pod uwagę znaczną liczbę osób pozbawionych jakiegokolwiek formy zabezpieczenia socjalnego można w sposób zdecydowany stwierdzić, że jego skala jest znaczna.

Na brak pracy w gminie narażone są w dalszym ciągu przede wszystkim osoby o niskim poziomie wykształcenia, młodzież wkraczająca na rynek pracy bez doświadczenia zawodowego, oraz osoby które przekroczyły 50 rok życia.

Aby temu trendowi zapobiec należy w ramach lokalnych inicjatyw prowadzić za pośrednictwem GOPS dalszą aktywizację bezrobotnych (realizować projekty systemowe) jak i pomoc najbardziej potrzebującym i zagrożonym wykluczeniem społecznym. Pozytywny wpływ na zmianę sytuacji może mieć również rozwój przedsiębiorczości, czy powstawanie nowych zakładów produkcyjnych.

Podjęte działania będą wyzwaniem dla lokalnej polityki społecznej w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

6.2 Przemoc

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, definiuje się ją jako: jednorazowe, albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające je na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia lub krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Natomiast Kodeks karny przemoc w rodzinie zalicza do kategorii przestępstw.

Przemoc w rodzinie charakteryzują się następującymi cechami:

- jest intencjonalna to znaczy, że jest zamierzonym działaniem,
- siły są nierównomierne, co oznacza, że jedna ze stron ma przewagę nad drugą - ofiara jest słabsza od sprawcy,
- narusza prawa i dobra osobiste, co oznacza, że sprawca wykorzystując przewagę sił narusza podstawowe prawa ofiary, powoduje cierpienie i ból, to znaczy, że sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Można wyróżnić następujące formy (rodzaje) przemocy w rodzinie:

- przemoc fizyczna – popychanie, szarpanie, bicie, duszenie itp.,
- przemoc psychiczna – izolacja, groźby, ignorowanie, upokorzenie,
- przemoc seksualna – zmuszanie do określonych zachowań seksualnych, gwałt,
- przemoc ekonomiczna – odbieranie zarobionych lub zaoszczędzonych pieniędzy, okradanie.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi niezmiernie głębokie i szkodliwe konsekwencje w rodzinie, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

W Gminie Wielkie Oczy system przeciwdziałania przemocy w rodzinie budowany jest od sześciu lat, ponieważ prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów przemocy w rodzinie należy do zadań własnych Gminy Wielkie Oczy, realizowanych na podstawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Celem Programu jest wypracowanie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy osobom i rodzinom doświadczającym przemocy. Adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Wielkie Oczy, a przede wszystkim do:

- ofiar przemocy w rodzinie (najczęściej – współmałżonków, dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych),
- sprawców przemocy, oraz
- świadków przemocy.

W realizację Programu zaangażowani są specjaliści, instytucje oraz organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie. Zadania mające na celu integrowanie i koordynowanie ich działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizował Zespół Interdyscyplinarny. Tworzy on grupy robocze, które służą podejmowaniu działań i interwencji w przypadkach konkretnych rodzin, zgłaszanych przez Przewodniczącego Zespołu. W skład grup roboczych wchodzi pracownicy socjalni, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia.

Ogromną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie odgrywa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, który to w ramach swojej pracy, w tym pracy środowiskowej informuje, poprzez pracowników socjalnych, o możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Lubaczowie. Ze sprawcami przemocy prowadzone są rozmowy dyscyplinujące – ostrzegawcze, podczas których powiadamia się o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy, kieruje się sprawców przemocy na leczenie odwykowe itp. Ponadto pracownicy socjalni wraz z funkcjonariuszami policji prowadzi monitoring sytuacji rodzin objętych procedurą NK.

W roku 2015 na terenie Gminy przemoc w rodzinie objawiała się w postaci:

- ✓ awantur domowych, w tym awantur pod wpływem alkoholu,
- ✓ pobić,
- ✓ ponizania i wyzwisk,
- ✓ przemocy ekonomicznej,
- ✓ zaniedbania,
- ✓ aktów przemocy fizycznej i psychicznej – w szkole - przybierających formę agresji (np. kopanie, szarpanie, popychanie, wyśmiewanie, ponizanie, wyzwiska).

W roku 2015 zjawisko przemocy w rodzinie wystąpiło w 7 rodzinach, w tym założono 4 nowe niebieskie karty. W wyniku przemocy poszkodowanych zostało 21 osób, w tym 13 kobiet, 5 mężczyzn oraz 3 dzieci. W tym samym roku zamkniętych zostało 5 kart z powodu: ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy oraz rozstrzygnięcia, bądź braku zasadności podejmowania dalszych działań.

Z informacji GKRRR wynika, że w roku 2015 przeprowadzono 16 rozmów profilaktyczno-ostrzegawczych z osobami nadużywającymi alkoholu, a na leczenie odwykowe skierowano 10 wniosków do sądu.

Pedagodzy szkolni, którzy są zarazem członkami ZI również prowadzą poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także udzielają wsparcia mentalnego ofiarom przemocy w ciężkich dla ich chwilach i trudnej sytuacji życiowej.

Z porad i wsparcia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (której dwóch członków wchodzi w skład ZI) korzystają osoby, w których rodzinach występuje problem alkoholowy (w roku 2015 z tej formy pomocy skorzystało 8 osób).

Zjawisko przemocy rodzinnej jest ściśle powiązane z innymi problemami społecznymi takimi jak alkoholizm, narkomania a w sposób pośredni także z ubóstwem. Niewątpliwie częściej dochodzi do przemocy niż jest to zgłaszane i odnotowywane w oficjalnych statystykach. Niestety członkowie rodzin niejednokrotnie nie są świadomi posiadanych praw, ciągle zbyt często zwycięża poczucie lęku czy wstydu. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga więc promowania nowych, skutecznych rozwiązań skutecznymi w walce z barierami w przeciwdziałaniu przemocy takimi jak: niska wykrywalność, mała skuteczność prowadzonych działań czy milczenie sąsiedzkie. Trudne jest także właściwe rozpoznanie przemocy stosowanej przez rodziców czy opiekunów wobec dzieci jak również rozpoznanie przemocy wobec dorosłych członków rodziny. Dlatego osoby tworzące Zespół Interdyscyplinarny cały czas rozwijają się i zbierają cenne doświadczenie w swojej pracy, które w przyszłości z całą pewnością pozwoli na coraz skuteczniejsze działania.

6.3 Potrzeba ochrony macierzyństwa

Potrzeba ochrony macierzyństwa jest jednym z celów priorytetowych pomocy społecznej. Zapewnienie o opiece i ochronie małżeństwa, rodziny i macierzyństwa reguluje Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej¹

"Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych" - uznaje ona macierzyństwo za samoistną wartość konstytucyjną.

Innym dokumentem regulującym kwestie ochrony i obrony macierzyństwa jest Ustawa o pomocy społecznej² która określa przesłanki udzielania pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu m.in. ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, przemoc w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności (...).

Wymieniona w ustawie o pomocy społecznej przesłanka „ochrona macierzyństwa” kierowana jest do kobiet posiadających dzieci i wiąże się z nią dwa istotne zagadnienia – do którego momentu dziecko wymaga ochrony macierzyńskiej oraz jaka jest w tym zakresie sytuacja ojca dziecka. Potrzeba ta jest najistotniejsza w pierwszym okresie życia dziecka, tj. do 18 roku życia, a to znajduje odzwierciedlenie w unormowaniach prawnych. Ochrona macierzyństwa wspierana jest poprzez wypłacanie zasiłków rodzinnych oraz przewidzianych do nich dodatków, takich jak: z tyt. urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, a także świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla osób niemogących wyegzekwować alimentów na dziecko.

Ochrona macierzyństwa jest uregulowana również w Kodeksie Pracy. Ochrona ta obejmuje kobiety w ciąży, w okresie porodu i połogu oraz wychowujące dzieci.

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej uchwalona 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z 1997 r.)

² Dz.U.2015.0.163 t.j. - Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Zmiany kulturowe oraz społeczno-ekonomiczne, a zwłaszcza pogarszająca się sytuacja na rynku pracy, powodują, że ludzie coraz rzadziej decydują się na więcej niż jedno dziecko. Poza tym często dziecko przychodzi na świat dopiero wtedy, gdy rodzice mają ustabilizowane życie, stać ich na zapewnienie dziecku godnego bytu. Odchodzi się od tradycyjnego, wielodzietnego modelu rodziny. Przyczyny spadku urodzeń doszukiwać się można również w pogoni za lepszym bytem i coraz większym kultem pieniądza. Coraz częściej napotkać można młode małżeństwa żyjące osobno z czego jedno z małżonków przebywa na emigracji w celach zarobkowych. Taki stan rzeczy przekłada się automatycznie na coraz większy problem jaki występuje w regionie a mianowicie coraz większą liczbę tzw. Eurosierot czyli dzieci posiadających jedno lub dwoje rodziców za granicą. Współczesny obraz rodziny wielodzietnej jest już tylko raczej obrazem stereotypowym a wielodzietność odbierana jest czasami jako zjawisko patologiczne, i nieodpowiedzialne ze strony rodziców powiązane z ubóstwem i biedą.

Wyzwaniem dla lokalnej polityki jest prowadzenie działań informacyjnych i naprawczych zmierzających do utrzymania ciągłości biologicznej i kulturowej lokalnego społeczeństwa poprzez, realizowanie zadań kontrolnych i socjalizacyjnych, zaspokajania potrzeb bytowych i emocjonalnych jej członków. Zatem rodzina jest zarówno instytucją formalną, jak i społeczną. Stanowi ona podstawową kwestię w polityce społecznej. Dlatego istotną rolę powinna odgrywać gmina poprzez utworzenie i zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach, aby dać matkom możliwość podjęcia zatrudnienia i jednocześnie szansę na poprawę sytuacji finansowej i zminimalizować mogący powstać problem ubóstwa czy migracji szczególnie w przypadku rodzin wielodzietnych.

Tabela 16. Liczba dzieci objętych opieką w żłobkach

Jednostka terytorialna	Dzieci w wieku do 3 lat	Dzieci objęte opieką w żłobkach	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach
	ogółem	ogółem	ogółem
	2014	2014	2014
	osoba	osoba	%
PODKARPACIE	61112	2915	4,8
Powiat lubaczowski	1476	34	2,3
Gmina Wielkie Oczy	120	0	0

Źródło: Urząd Gminy Wielkie Oczy

Jak wynika z zestawienia powyżej w gminie Wielkie Oczy pomimo znacznej liczby dzieci w wieku 0-4 brak jest miejsc opieki nad najmłodszymi. Żłobki oraz oddziały żłobkowe głównie zlokalizowane są w większych miejscowościach czy miastach. Brak dostępności do tych placówek jest dosyć istotnym problemem na wsiach i małych miejscowościach co przekłada się na niską aktywność zawodową kobiet po okresie macierzyńskim i ich powrotu na rynek pracy.

Natomiast państwo i gminy powinno tworzyć takie warunki społeczne, bytowe, edukacyjne, prawne i ekonomiczne, aby zachęcać młodych ludzi do zakładania rodzin

6.4 Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba

Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba już teraz stanowią jeden z głównych powodów udzielania pomocy społecznej. Stanowią też wyzwanie dla polityki społecznej ze względu na skalę zjawiska.

Nie ma jednej obowiązującej definicji niepełnosprawności. Definicje są różne w zależności od celu, jakemu mają służyć, czy to jest udzielenie pomocy społecznej, czy pomocy medycznej, czy usług opiekuńczych, czy przyznanie świadczeń rentowych. Definiując niepełnosprawność często powołujemy się na definicję wypracowaną na potrzeby ustawy z 27.8.1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721): „Osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały odpowiednie orzeczenie”

Inna również często przytaczana definicją opracowaną przez Światową Organizację Zdrowie jest to „Osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne”

Problemami osób niepełnosprawnych w gminie Wielkie Oczy zajmują się przede wszystkim dwie jednostki:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jak już zostało to szczegółowo opisane w Rozdziale 4 realizuje zadania w zakresie zadań własnych i zleconych, w ramach których wypłaca zasiłki stałe, okresowe, celowe, prowadzi dożywianie dzieci w szkole" opłaca składkę zdrowotną, świadczy usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z zaburzeniami psychicznymi a także pracę socjalną na rzecz rodzin. Prowadzi również prace społecznie – użyteczne, stypendia szkolne, Kartę Dużej Rodziny.

Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie - jest placówką stałego pobytu przeznaczoną dla 70 osób niepełnosprawnych intelektualnie. Zapewnia mieszkańcom warunki bezpiecznego i godnego życia. Zaspokaja istotne potrzeby mieszkańców:

- bytowe;
- opiekuńcze;
- wspomagające;
- społeczne;
- edukacyjne;
- religijne;

Charakteryzując osoby niepełnosprawne należy wziąć pod uwagę zmianę ustawy która zniósła obowiązujące wcześniej grupy inwalidzkie, wprowadzając nowe nazewnictwo dla oznaczenia stopnia niepełnosprawności. I tak według nowego podziału możemy wyróżnić trzy stopnie niepełnosprawności poczynając od:

- stopnia znacznego (naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się samoobsługę, poruszanie się, komunikację, komunikowanie się z otoczeniem),
- stopnia umiarkowanego (osoba o naruszonej sprawności organizmu, zdolna do zatrudnienia na stanowisku pracy odpowiednio przystosowanym do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności),
- stopnia lekkiego (osoba o naruszonej sprawności organizmu, zdolna do zatrudnienia, niewymagająca pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych).

Dane statystyczne liczby osób niepełnosprawnych w gminie Wielkie Oczy

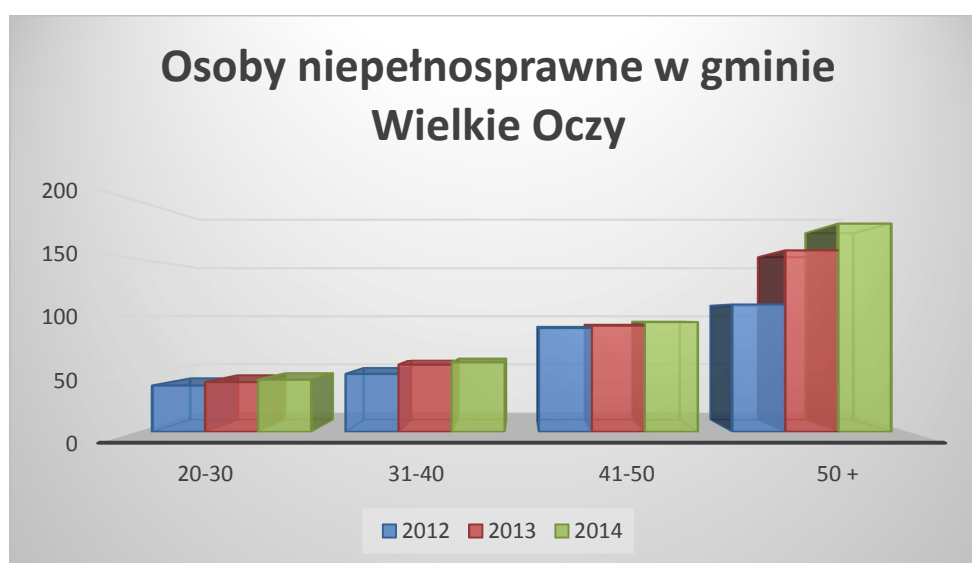
Tabela 17 Osoby niepełnosprawne w gminie z podziałem na wiek

Osoby niepełnosprawne w Gminie Wielkie Oczy			
Przedział wiekowy	2012	2013	2014
20-30	40	43	45
31-40	50	58	60
41-50	90	92	95
51- wzwyż	110	157	180
Razem	180	350	380

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Jak widać z powyższego zestawienia osób niepełnosprawnych na przestrzeni kilku lat należy pochylić się nad problemem osób niepełnosprawnych ze względu na coraz to większą liczbę i skalę takich osób. Liczba osób niepełnosprawnych tylko na przestrzeni dwóch lat podwoiła się. Problem osób niepełnosprawnych powinien być jak najszybciej zauważony przez władze samorządowe i gminne w celu niwelowania barier i różnic niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania osób niepełnosprawnych począwszy od barier architektonicznych na komunikacyjnych kończąc.

Wykres 10. Osoby niepełnosprawne w gminie z podziałem na wiek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Typowe i najczęściej występujące bariery napotymane wśród osób niepełnosprawnych:

- utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji,
- utrudnienia architektoniczne i komunikacyjne,
- ograniczenie kontaktów towarzyskich,
- pogorszenie sytuacji materialnej,
- zaniedbywanie gospodarstwa domowego,
- bariery psychologiczne.

Osoby z niepełnosprawnością czy długotrwałą i ciężką chorobą przez długi czas są przystosowywane i wychowywane ze świadomością osób niepełnosprawnych do życia w rodzinie po czym podobna procedura spotyka je podczas kwalifikacji czy to do szkoły specjalnej czy integracyjnej. Osoby niepełnosprawne spychane są mimowolnie na margines. Będąc w tym marginalnym nurcie kształcenia pozbawiamy takie osoby możliwości współistnienia w naturalnym środowisku społecznym. Dlatego ważnym jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym w szczególności dzieciom kształcenie na poziomie podstawowym gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym które mogą być decydujące jeśli chodzi o ich dalszy rozwój i usamodzielnienie. Kształcąc się w określonym typie szkoły osoba z niepełnosprawnością zdobywa dostępne wykształcenie, a nie takie, które spełniałoby jej oczekiwania i aspiracje. To, do czego zostanie doskonale przygotowana w trakcie procesu kształcenia to rola osoby z niepełnosprawnością. Piętno niepełnosprawności pozostanie z nią na całe życie. Od wychowania w rodzinie poprzez system kształcenia.

W przypadku osób długotrwale chorych niezbędna jest pomoc pielęgniarki, opieki społecznej i ciągłego kontaktu z ośrodkiem zdrowia. Osoby te nie tyle wymagają wsparcia finansowego, ile szeroko pojętej opieki: medycznej, pielęgniarskiej, społecznej oraz pomocy w załatwianiu podstawowych spraw bytowych. Formą wsparcia dla tych osób są usługi opiekuńcze, medyczne i specjalistyczne w domu podopiecznego oraz pomoc w załatwianiu codziennych spraw życiowych.

Formułując kierunki polityki społecznej trzeba pamiętać o prowadzeniu szeroko zakrojonych działań mających przeciwdziałać społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych prowadzących do zwiększenia ich aktywności zawodowej i społecznej. W przypadku osób długotrwale i ciężko chorych choroba może być okresem przejściowym ale może być także przyczyną określenia stopnia niepełnosprawności. Stąd problem ludzi chorych w naszym społeczeństwie często nie zostaje w pełni rozwiązany dlatego celowym a wręcz koniecznym jest prowadzenie przez gminę wszelkich działań zapobiegających różnego rodzaju chorobom i uzależnieniom np. poprzez propagowanie zdrowego trybu życia.

Działania zawarte w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym, lub długotrwale i ciężko chorych i ich rodziny wpisują się w ogólną politykę przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Jak pokazała tabelka powyżej liczba osób niepełnosprawnych stopniowo zwiększa się na przestrzeni ostatnich lat, w szczególności jeśli chodzi o grupę osób powyżej 50 roku życia. Przewiduje się, że problemy w opisywanym obszarze będą narastać. Wynika to z faktu, że prawie na całym świecie zwiększa się przeciętna długość życia, a liczba osób niepełnosprawnych rośnie wraz ze starzeniem się społeczeństw – we wszystkich krajach, również w Polsce, osoby starsze, stanowią większość wśród niepełnosprawnych.

Program gminny na rzecz poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych powinien być z założenia programem wieloletnim z uwagi na konieczność podjęcia wielu zadań.

6.5 Alkoholizm

Alkoholizm – stanowi obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych, którym gmina powinna poświęcić coraz to więcej uwagi. Zjawisko to dotyczy coraz to młodszej grupy wiekowej i niesie ze sobą często nieodwracalne skutki w postaci braku poczucia bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólnego stanu zdrowia populacji, obniżenia zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy cz zaburzeń relacji interpersonalnych

z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Epidemiologia alkoholizmu charakteryzuje się kilkoma pojęciami i definicjami. W 1960 roku Elvin Morton Jellinek opublikował pracę pt.: "Koncepcja alkoholizmu jako choroby". Określił on alkoholizm jako: "wszelkie używanie napojów alkoholowych, które powoduje szkody indywidualne, społeczne lub jedne i drugie" (Kinney J. i Leaton G. 1996 s. 63). W ramach prowadzonych rozważań nad chorobą alkoholową opisał pięć form : fazy wstępnej prealkoholowej, fazy ostrzegawczej, krytycznej oraz przewlekłej. Podsumowaniem była teza iż zatrzymanie choroby jest możliwe na każdym etapie i w każdej fazie.

Prowadząc rozważania nt. choroby alkoholowej jej początków należy poszukiwać po okresie transformacji ustrojowej jaka nastąpiła w kraju. Sytuacja wielu rodzin jak i dużej części społeczeństwa znacznie uległa pogorszeniu. Praca a w zasadzie jej brak przyczynił się do pogorszenia sytuacji materialnej wielu rodzin co powodowało pogłębienie się problemu społecznego jakim było ubóstwo. Wraz z rosnącym ubóstwem pogarsza się sytuacja jakości życia i relacji społecznych z rodzinnymi włącznie. Pojawiają się sytuacje konfliktowe co w konsekwencji wielokrotnie doprowadzało do uzależnienia od środków psychoaktywnych. Zmiany stylu życia oraz wysoki poziom bezrobocia spowodowały w ostatnich latach w Polsce silne tendencje gwałtownego wzrostu spożycia substancji uzależniających, wśród których dominującą rolę wciąż odgrywa alkohol. Problem alkoholizmu nie jest przecież czymś nowym. Od lat stanowił problem socjalny z którym po dzień dzisiejszy nie sposób się uporać. Obojętność i brak reakcji na łamanie prawa: sprzedaż alkoholu nieletnim, sprzyja potęgowaniu tego zjawiska wśród ludzi młodych. Alkoholizm pociąga za sobą liczne, daleko

idące skutki społeczne: dezorganizacja rodziny, destrukcyjny wpływ na środowisko wychowawcze dzieci, zaniedbanie pracy prowadzące do bezrobocia, zaburzenia stosunków międzyludzkich i przestępczość.

Jak wynika z badań zrealizowanych w 2011 r. w ramach międzynarodowego projektu ESPAD, chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 87,3% uczniów z klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) i 95,2% uczniów a klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek 17-18). Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie upośledza czynności poznawcze: koncentrację uwagi, zapamiętywanie, uczenie się, rozwój kontroli emocjonalnej

Oszacowanie skali problemu uzależnienia jest trudne z uwagi na znaczny odsetek osób dotkniętych problemem, które nie szukają wsparcia i profesjonalistów i w instytucjach pomocowych.

Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny. Podczas prowadzonych badań 13,58 % ankietowanych wskazało alkoholizm za istotny problem społeczny

W ramach działań profilaktycznych oraz przy współudziale jednostek pomocowych Gminy Wielkie Oczy od wielu już lat prowadzi się program profilaktyczny rozwiązywania problemów alkoholowych. Od wielu lat opracowywany jest również Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, którego głównym celem jest:

- ograniczenie spożycia napojów alkoholowych i środków odurzających
- zapobieganie powstaniu nowych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i środków odurzających
- ograniczenie spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie
- doskonalenie metod i zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami
- zwiększenie dostępności do usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin

Ponadto skala problemu jest częstym tematem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii wspierają poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wójt Gminy Wielkie Oczy, Rewir dzielnicowych w Wielkich Oczach, Dyrektorzy zespołów szkół wraz z kadrą pedagogiczną, Stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, parafie, placówki zajmujące się profilaktyką i terapią uzależnień, Służba zdrowia oraz inne podmioty, którym zlecane będą zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Koordinacją zadań GKRPA zajmuje się Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wielkie Oczy.

6.6 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Bezradność – pojęcie o niejednoznacznym zakresie mogące być rozpatrywane w ujęciu obiektywnym i subiektywnym.

Ujęcie bezradności obiektywnej wiąże się z faktycznie bezradnością danej osoby, czyli brakiem umiejętności zaspokajania niezbędnych potrzeb swoich oraz swoich bliskich. Ujęcie subiektywne związane z wewnętrznym przekonaniem danej osoby o swojej bezradności. Z punktu widzenia pomocy społecznej pojęcie to należy widzieć w ujęciu obiektywnym, gdyż tylko tak ujmowane może stanowić przesłankę ubiegania się o świadczenie³.

³ Źródło: S.Nitecki, „Prawo do pomocy społecznej w polskim systemie prawnym”, Warszawa 2008, s.171]

Bezradność w ujęciu opiekuńczo-wychowawczym jest powszechnym problemem występującym w rodzinach objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Specyfika środowiska i podopiecznych GOPS, borykającymi się z problemami długotrwałego bezrobocia i trudnościami natury materialnej sprawiają, że zjawisko bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w tych rodzinach pojawia się dosyć często. Dosyć powszechnie znane jest powiązanie bezradności z innymi problemami poza materialnymi a mającymi wpływa na ich występowanie takimi jak uzależnienie, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność, choroba.

Rodziny objęte pomocą społeczną u których występuje bezradność w ujęciu opiekuńczo-wychowawczym i trudnościami w prowadzeniu gospodarstwa domowego najczęściej w oparciu w własne zasoby nie są w stanie sprostać podstawowym problemom czy rozwiązać wynikłe sytuacje. Często brakuje im wiedzy i umiejętności wychowawczych, których nie wyniosły i nie nabyły z domu rodzinnego.

Dlatego tak ważnym jest rola rodziny w przyszłym jej prawidłowym funkcjonowaniu. W rodzinie dokonują się podstawowe procesy wychowawcze dziecka i wprowadzenia go w świat kontaktów społecznych. Brak skupienia uwagi na dzieciach, odrzucenie przez rodzinę prowadzi do poszukiwania akceptacji wśród rówieśników. Najczęściej problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, ujawniają się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Dzieci takie pozostawione są same sobie i stają się „społecznymi sierotami”. Problemy opiekuńczo-wychowawcze wielokrotnie są przyczyną umieszczania dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczych lub resocjalizacyjnych a dorosłe osoby w zakładach karnych a rodzina może zostać objęta decyzją sądu kuratelą w celu wspierania jej działań i nadzoru.

Rodzina, jest pomostem między jednostką a społeczeństwem, wskazując w ten sposób na jej podstawową rolę w społeczeństwie.

Każda rodzina pełni różne funkcje, a realizacja tych funkcji zależy jest od struktury rodziny, jak również od liczebności dzieci. Czasami zdarza się, że rodzina ma problemy w wypełnianiu swoich funkcji z różnych przyczyn, a członkowie tej rodziny mają problemy w wypełnianiu ról społecznych. Dlatego też rodziny takie korzystają często ze wsparcia Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej czy innych instytucji udzielających podobnego wsparcia tj. Caritas czy kościołów.

Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych objawia się poprzez pojawiające się problemy w pełnieniu ról rodzicielskich i wychowawczych związanych z jednej strony z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm społecznych z drugiej zaś, brakiem ze strony rodziców właściwej i adekwatnej postawy wobec tych zachowań. Często struktura środowiska rodzinnego jest przyczyną tworzenia nie właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, brak jest jakichkolwiek wzorców komunikacji i dawania poczucia bezpieczeństwa. Niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od alkoholu czy narkotyków, przemocy domowej, zaburzeniami równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemami zawodowymi, wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, czy niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Osoby te często charakteryzuje wyuczona bezradność, niska samoocena, nieumiejętność radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych czy trudności w kontaktach interpersonalnych co może prowadzić do coraz częstszego zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne.

Niezbędne działania pomocowe

Opisane powyżej problemy powodujące bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego są najczęściej problemem dziedzicznym z pokolenia na pokolenie. Rodziny takie poniekąd są uzależnione od Pomocy Ośrodków dlatego niezbędne i konieczne wydają się działania naprawcze i pomocowe wpływające na poprawę ich życia i funkcjonowania. Należy dokonać zmian w ich życiu społecznym zawodowym a także pracować nad odbudowaniem prawidłowych relacji rodzinnych i społecznych.

W takich przypadkach to nie tylko pomoc świadczona przez Ośrodki Pomocy Społecznej w formie pieniężnej może wpływać na odbudowę prawidłowych postaw i relacji ale również udzielanie kompleksowego wsparcia w umacnianiu postaw rodzicielskich, jak również do uczenia dzieci i młodzieży właściwych postaw, norm, wartości.

Problematyką wsparcia dzieci i młodzieży jak również samych rodziców powinny zająć się też m.in. poradnie psychologiczno – terapeutyczne, poprzez zwiększenie ich dostępności i możliwości skorzystania przez dzieci i rodziny potrzebujące. Funkcje jakie spełniają tego typu ośrodki przy jednoczesnym udziale wykwalifikowanej kadry pozwolą udzielić pełnego wsparcia dzieciom i młodzieży z zakresu pomocy psychologiczno - pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu, udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego rodzicom i nauczycielom, wspomóc rozwoju dziecka.

Dodatkowo świadczenia z zakresu profilaktyki uzależnień poprzez pracę z grupami, czy wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny poprzez pracę asystenta rodziny, czy edukacji prorodzinnej niweluje przyczyny powstawania nowych patologii społecznych czy zaburzeń bezradności.

Kompleksowe wsparcie pomoże zapobiec dalszej marginalizacji społecznej osób wymagających wsparcia oraz pozwoli przywrócić rodzinom zdolność do wypełniania przypisanych im funkcji.

6.7 Migracje zewnętrzne i wewnętrzne

Migracje ludności to przemieszczenia związane ze zmianą miejsca zamieszkania pobytu stałego lub czasowego i przekroczeniem granicy administracyjnej jednostki terytorialnej lub Państwa.

Migracje uważa się za najważniejszy przejaw przestrzennej mobilności ludności. Początkiem XVIII wieku zaobserwowano pierwszą polską emigrację skierowaną do Ameryki Północnej i miała ona w głównej mierze charakter polityczny.

Pierwsze lata powojenne - intensywne ruchy migracyjne; co czwarty mieszkaniec Polski zmienił miejsce zamieszkania, tzn. doświadczył migracji zewnętrznej bądź wewnętrznej.

Po zmianach ustrojowych w 1989 r. - wprowadzenie polityki pełnej swobody wyjazdów i przyjazdów. Dominujące stały się wyjazdy zarobkowe – nielegalne.

Od 1 maja 2004 r. Polacy mogą bez ograniczeń pracować w nowych państwach członkowskich. Początkowo spośród starych państw UE tylko Wielka Brytania, Irlandia i Szwecja otworzyły swoje rynki pracy.

Od 1 maja 2006 r. kolejne kraje zrezygnowały z ograniczeń i Polacy mogą ubiegać się o pracę także w Hiszpanii, Portugalii, Grecji, Finlandii, a 21 lipca br. podobną decyzję podjął rząd Włoch, w 2007 otworzył się rynek holenderski i luksemburski a już rok później rynek francuski. Ostatnimi krajami w których obywatele polski nie mogli legalnie pracować były Niemcy, Austria oraz Szwajcaria. Przełom nastąpił w roku 2011 i również w tych krajach można swobodnie poza podróżowaniem legalnie pracować.

Wśród migracji możemy wyodrębnić dwa główne nurty a mianowicie:

Migracje wewnętrzne – zmiany miejsca stałego lub czasowego pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej danej jednostki terytorialnej w celu osiedlenia się na stałe lub czasowo w innej jednostce w granicach kraju. Ruch wewnętrzny dzielimy na wędrowniki między jednostkami tego samego stopnia administracji np. ruch międzywojewódzki i ruch wewnątrz (w granicach) danej jednostki np. ruch wewnątrz wojewódzki

Migracje zewnętrzne – przekroczenie granicy państwa związane ze względnie trwałą zmianą miejsca zamieszkania zmiana kraju pobytu na okres nie krótszy niż ustalony w definicji dla danego państwa; w Polsce – 3 miesiące

Migracje możemy oprócz wspomnianych i uogólnionych powyżej podzielić ze względu na przyczynę wyjazdów: migracje ekonomiczne i migracje uchodźcze (motywowane czynnikami politycznymi). Choć współczesne migracje z gminy Wielkie Oczy są bez wątpienia o podłożu ekonomicznym, warto przeanalizować i zwrócić uwagę na inne czynniki prowadzące do migracji. Wymienić tu można takie przyczyny jak:

- Edukacyjne
- Rodzinne (matrymonialne; przyczyny związane z podporządkowaniem migrujących dzieci rodzicom; przyczyny rodzinne związane z konfliktami i/lub przemocą w rodzinie)
- Ekologiczne (związane np. z degradacją środowiska naturalnego, katastrofami naturalnymi)
- Emerytalne (związane z zapewnieniem sobie większego komfortu życia na emeryturze).
- Indywidualne (wynikające z chęci realizowania jakiegoś stylu życia, wartości, samorozwoju).

Do tego należy dodać, że migracje spełniają często rolę okresu przejścia - pozwalają młodym ludziom osiągnąć dorosłość, niezależność i określić swoje miejsce w życiu.

Tabela 18 Saldo migracji

Nazwa	saldo migracji wewnętrznych						saldo migracji zagranicznych					
	ogółem		mężczyźni		kobiety		ogółem		mężczyźni		kobiety	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
	[os.]	[os.]	[os.]	[os.]	[os.]	[os.]	[os.]	[os.]	[os.]	[os.]	[os.]	[os.]
PODKARPACKIE	-2 273	-1 941	-943	-786	-1 330	-1 155	-829	-308	-301	-94	-528	-214
Powiat lubaczowski	-180	-117	-95	-33	-85	-84	-22	3	-11	5	-11	-2
Wielkie Oczy (2)	-5	-6	-1	-2	-4	-4	3	6	0	2	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych

W 2014 roku zarejestrowano 20 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 26 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Wielkie Oczy -6. W tym samym roku 6 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 6.

Odptyw ludności z obszaru powiatu nie jest duży, niemniej jednak wskazać należy na stały charakter tego zjawiska. Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały od wielu lat jest ujemne.

Sytuacja gospodarcza w gminie Wielkie Oczy jak również otwarte rynki pracy w krajach Unii Europejskiej spotęgowały liczbę osób emigrujących w celach zarobkowych. Wielu z mieszkańców pomimo dalszego zameldowania w gminie przez sporą część roku wyjeżdża za granicę kraju. Zauważalny jest również wzrost migracji wewnętrznych szczególnie wśród osób młodych poszukujących pracy zarobkowej. Głównymi kierunkami ich migracji w dalszym ciągu pozostaje miasto wojewódzkie Rzeszów oraz stolica kraju Warszawa.

Szacuje się, że za granicę rocznie wyjeżdża około 500 osób. Niektórzy wyjeżdżają tylko do prac sezonowych.

Podsumowując rozważania nt. ruchu migracyjnego w gminie wielkość i kierunek migracji najczęściej determinowane są przez stopień rozwoju gospodarczego i ekonomiczną sytuację regionu, rynek pracy a także chęcią poprawy standardu życia oraz polepszenia własnej pozycji społecznej i lepszego bytu rodziny.

6.8 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne – potencjał bezpieczeństwa publicznego w gminie Wielkie Oczy tworzą m.in. takie instytucje jak Policja, Straż Graniczna, Służba Zdrowia Służby Ratownictwa i ochrony ludności oraz inne instytucje których pośrednim lub bezpośrednim zadaniem jest ochrona bezpieczeństwa publicznego mieszkańców gminy. Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy w większości czuwają krajowe służby bezpieczeństwa jw. i to one są w głównej mierze odpowiedzialne za utrzymanie ładu i porządku w gminie, powiecie, czy kraju.

Policja

Gmina Wielkie Oczy nie posiada własnego komisariatu policji. Najbliższa jednostka zlokalizowana jest w Lubaczowie (Komenda Powiatowa Policji w Lubaczowie). Na terenie gminy funkcjonuje Rewir Dzielnicowych w Wielkich Oczach przy ul. Leśnej 2.

W ramach wspólnych działań Komenda Powiatowa Policji na bieżąco współpracuje z pozostałymi komisariatami policji zlokalizowanymi na terenie powiatu lubaczowskiego. Do jednostek podległy Komendy Powiatowej Policji w Lubaczowie należy Komisariat Policji w Oleszycach, natomiast w skład komisariatu Policji w Oleszycach wchodzi Rewiry Dzielnicowe w Starym Dzikowie oraz Wielkich Oczach.

Funkcje kierownika Rewiru w gminie Wielkie Oczy pełni Kierownik Posterunku starszy aspirant Janusz Jacyk.

DO OBOWIĄZKÓW DZIELNICOWEGO NALEŻY M.IN.:

- udzielanie pomocy lub asysty przedstawicielom organów egzekucyjnych i innym osobom uprawnionym, na podstawie odrębnych przepisów prawa,
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych na żądania uprawnionych organów,
- dokonywanie odwiedzin posesyjnych w rejonie działania m.in. pod kątem zasad przestrzegania przez mieszkańców przepisów "Ustawy o utrzymaniu porządku w gminach",
- wspólnie z pracownikami lokalnych samorządów dokonywanie kontroli miejsc sprzedaży i podawania wyrobów alkoholowych pod kątem zasad przestrzegania przepisów prawa.

Policjanci pełniący funkcje dzielnicowych, w ramach wykonywania codziennych obowiązków, podejmują przedsięwzięcia zmierzające do zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń w rejonie nad którym sprawują pieczę, a w szczególności:

- inspirują organizowanie działań i przedsięwzięć prewencyjnych,
- inicjują i uczestniczą w spotkaniach organizowanych przez samorządy lokalne, szkoły, lub organizacje mogące przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego, zwalczania patologii, właściwej edukacji i wychowania młodzieży,

- informują mieszkańców o występujących zagrożeniach i udzielają instrukcji o sposobach zachowania się, zabezpieczenia w określonych sytuacjach,
- uczestniczą w kontrolach zabezpieczeń obiektów zagrożonych przestępstwami,
- udzielają poradnictwa o sposobach technicznego zabezpieczenia obiektów zagrożonych przestępstwami,
- utrzymują stały kontakt z ofiarami przestępstw oraz inicjują działania mające na celu rozwiązanie problemu, organizują doradztwo profilaktyczne dla tej grupy osób,
- realizują zadania z zakresu zapobiegania przemocy w rodzinie.

Na terenie powiatu funkcjonują wyspecjalizowane komórki czuwające nad bezpieczeństwem mieszkańców. W ich skład wchodzi m.in. Wydział kryminalny, Wydział Prewencji, Wydział Patrolowo-Interwencyjny i Ruchu Drogowego oraz komórki organizacyjne służby wspomagającej działalność Policji w zakresie organizacyjnym, logistycznym i technicznym.

Tabela 19. Wykaz przestępstw stwierdzonych przez policję na zakończenie postępowania na terenie powiatu lubaczowskiego w roku 2015 2014

Kategoria przestępstw	2014		2015	
	Województwo podkarpackie	Powiat Lubaczowski	Województwo podkarpackie	Powiat Lubaczowski
Drogowe	4 482	182	4 003	161
Przeciwko życiu i zdrowiu	942	18	957	12
Przeciwko mieniu	4 518	183	14 141	162
Wskaźnik wykrywalności	69,0	87,0	71,6	85,0
O charakterze kryminalnym	8,49	5,09	7,23	3,95
O charakterze gospodarczym	1,85	0,98	3,19	1,27

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Jak widać z powyższego zestawienia liczba przestępstw stwierdzonych przez policję na przestrzeni ostatnich dwóch lat w województwie i powiecie znacznie się różni. Zauważalny jest wzrost liczby przestępstw dla całego województwa. Jeśli chodzi o statystyki dotyczące powiatu to zauważalny jest nieznaczny spadek co może świadczyć o pozytywnym aspekcie edukacyjnym lokalnego społeczeństwa nt. przestępczości i związanych z nim zagrożeniach.

W celu minimalizacji zagrożeń związanych z przestępczością władze lokalne powinny w swoich działaniach skupić się poza częścią informacyjno-edukacyjną na rozwoju gminy w celu poprawy warunków finansowych i bytowych mieszkańców co automatycznie przełoży się na zmniejszenie ubóstwa, bezrobocia i alkoholizmu i tym samym wpłynie na dalszą poprawę liczby popełnianych przestępstw.

Straż Pożarna

Na terenie gminy Wielkie Oczy funkcjonuje 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. W ramach przeciwdziałania i poprawy bezpieczeństwa zostało powołane Centrum Powiadamiania Ratunkowego będące wspólnym stanowiskiem kierowania na potrzeby KP PSP i Oddziału Pomocy Doraźnej SP ZOZ Lubaczów.

Utworzenie Centrum Powiadamiania Ratunkowego (CPR) zastępuje Powiatowe Stanowisko Kierowania Państwowej Straży Pożarnej i Stanowiska przyjmowania zgłoszeń i dysponowania do działań zespołów wyjazdowych Oddziału Pomocy Doraźnej SP ZOZ Lubaczów oraz w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia lub środowiska pełni rolę Centrum Zarządzania Kryzysowego Starosty Powiatu.

Do głównych zadań jakie spoczywają na Centrum Powiadamiania Ratunkowego należą m.in.:

- zapewnienie stałego monitorowania możliwych zagrożeń i sytuacji ratowniczych przy użyciu dostępnych źródeł informacji, systemów automatycznego monitoringu kontroli potencjału i gotowości sił i środków służb działających na terenie powiatu,

- organizowania współdziałania wszystkich podmiotów ratowniczych, porządkowych i ochrony ludności,
- zapewnienie dysponowania do poszczególnych zdarzeń (zagrożeń) niezbędnych sił i środków
- zapewnia w sytuacji wystąpienia klęski żywiołowej lub innych zdarzeń nadzwyczajnych noszących znamiona sytuacji kryzysowej koordynację działań poszczególnych podsystemów oraz służb w celu wspierania powszechnego systemu ratownictwa, porządku publicznego i ochrony ludności
- przyjmowanie zgłoszeń o zagrożeniach
- ocenianie gotowości systemu ratowniczego do podjęcia działań ratowniczych,
- monitorowanie powstania i rozwoju możliwych zagrożeń,
- ostrzeganie służb ratowniczych i ludności o możliwości powstania nadzwyczajnych zagrożeń, zarządzonych formach ochrony i postępowania ludności,
- informowanie o powstałych zagrożeniach,
- analizowanie i prognozowanie rozwoju powstałych zdarzeń i przebiegu działań ratowniczych,
- tworzenie powiatowych ratowniczych baz danych – pozyskiwanie i przetwarzanie dla potrzeb systemu ratowniczego baz danych posiadanych przez organy i instytucje działające na terenie powiatu.

Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego KSRG – zlokalizowany w powiecie lubaczowskim w którego skład wchodzi mniejsze jednostki OSP w tym również Ochotnicza Straż Pożarna w Wielkich Oczach.

KSRG jest to zespół przedsięwzięć organizacyjnych, szkoleniowych, materiałowo-technicznych i finansowych, obejmujących prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych, miejscowych zagrożeń oraz skupiający w uporządkowanej wewnętrznie strukturze jednostki ochrony przeciwpożarowej w celu ratowania życia, zdrowia, mienia i środowiska.

KSRG stanowi integralną część systemu bezpieczeństwa wewnętrznego Państwa. Nadzór nad jego funkcjonowaniem pełni minister spraw wewnętrznych. Odpowiedzialność za organizację kierowania tym systemem spoczywa na komendancie głównym Państwowej Straży Pożarnej.

Rysunek 4. Rozmieszczenie jednostek OSP w Gminie Wielkie Oczy

Źródło: opracowanie własne

Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego

Realizując zadania wynikające z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26.04.2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. 2013.1166 j.t.), zarządzeniem na podstawie art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z póź.zm.), ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 89, poz. 590 z późn.zm.) został powołany GZZK.

W skład GZZK wchodzi m.in.:

- Przewodniczący Zespołu- Wójt Gminy Wielkie Oczy,
- Sekretarz Urzędu Gminy Wielkie Oczy,

Członkowie Zespołu:

- Kierownik Referatu Gosp.Przestrzennej, Inwestycji, Gosp. Komunalnej, Leśnictwa i Ochrony Środowiska,
- Skarbnik Gminy,
- Kierownik GOPS,
- Kierownik USC,
- Inspektor ds. Obronnych i OC,
- Kierownik Rewiru Dzielnicowych w Wielkich Oczach,
- Komendant OSP w Wielkich Oczach.

Zadaniem Gminnego Zespołu jest:

- ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na Bezpieczeństwo mieszkańców gminy, prognozowanie tych zagrożeń monitorowanie ich i reagowanie na występujące zdarzenia kryzysowe oraz usuwanie ich skutków,
- przygotowanie propozycji działań i przedstawienie wniosków dotyczących wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w planie zarządzania kryzysowego,
- przedstawienie do publicznej wiadomości informacji związanych z zagrożeniami, opiniowanie planu zarządzania kryzysowego

W celu zapewnienia prawidłowego wykonywania zadań w zakresie zarządzania kryzysowego w Gminie Wielkie Oczy oraz zapewnienia przepływu informacji na potrzeby tego zarządzania stały dyżur działa 24 h na dobę i zlokalizowany jest w siedzibie Urzędu Gminy .

7. Problemy społeczne na podstawie badań ankietowych

W IV kwartale 2015r. na potrzeby diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Wielkie Oczy do niniejszej strategii przeprowadzono badania ankietowe.

Z przeprowadzonych badań pozyskano 176 wypełnionych kwestionariuszy ankietowych, kompletnych i umożliwiających dokonanie analizy.

Formularz ankiety zawierał trzy części.

Pierwsza część - dotyczy opinii badanych na temat najważniejszych problemów społecznych mieszkańców Gminy Wielkie Oczy.

Druga część - dotyczy propozycji sposobów i kierunków niwelowania lokalnych problemów społecznych,

natomiast końcową część stanowi:

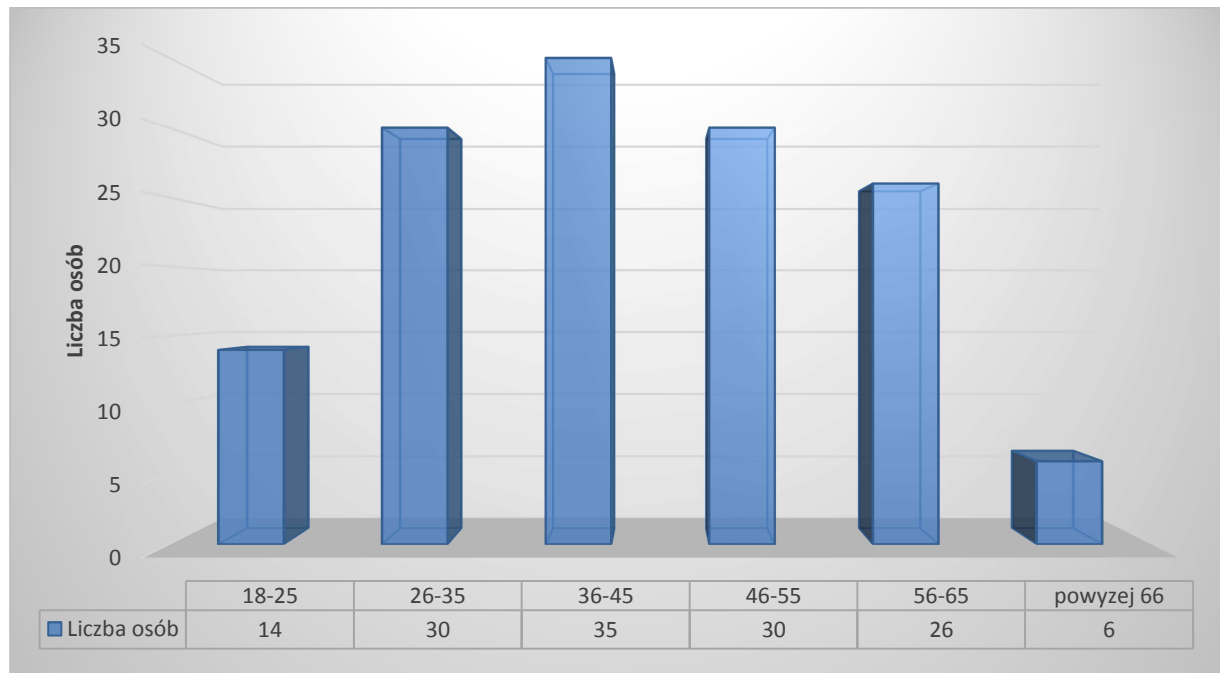
Trzecia część – metryczka - w której zawarte są informacje o głównych cechach społeczno-demograficznych (płeć, wiek, wykształcenie, dochody na jedną osobę w rodzinie, status zawodowy, miejsce zamieszkania).

W badaniu wzięło udział 131 respondentów, w tym 85 kobiet (65%) oraz 46 mężczyzn (35%), z których wyodrębniono :

- 14 osób w przedziale wiekowym 18-25 lat
- 30 osób w przedziale wiekowym 26-35 lat
- 35 osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat
- 30 osób w przedziale wiekowym 46-55 lat
- 26 osób w przedziale wiekowym 56-65 lat
- 6 osób w przedziale wiekowym powyżej 66 lat.

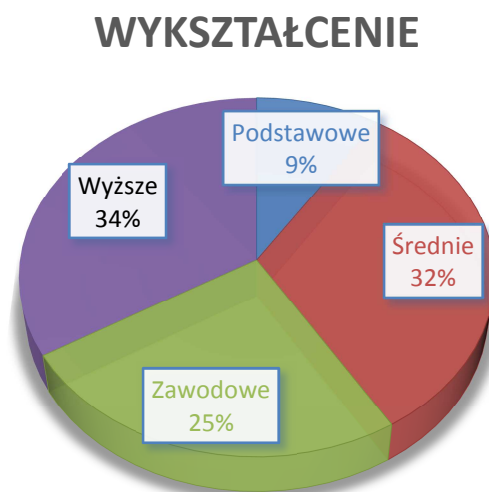
Wykres 11. Wiek ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Spośród ankietowanych 12 osób posiadało wykształcenie podstawowe, 42 – średnie, a zawodowe – 33. Natomiast z wykształceniem wyższym przebadano 44 osób.

Wykres 12. Wykształcenie ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jeżeli chodzi o dochody na jedną osobę w rodzinie, to ankietowanymi były osoby wskazujące w tej kwestii na następujący przedział kwotowy:

- Poniżej 500 zł netto – 31 osób
- Pomiędzy 500 – 1 000zł netto – 61 osób
- Pomiędzy 1 000 – 2 000zł netto – 26 osób
- Powyżej 2 000 zł netto – 13 osób

Status zawodowy osób ankietowanych przedstawia poniższa tabela:

Tabela 20. Status zawodowy osób ankietowanych

Status zawodowy osoby ankietowanej	Liczba osób
Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą	6
Pracownik firmy prywatnej	15
Rolnik	23
Pracownik instytucji publicznej	40
Emeryt / rencista	13
Student	9
Uczeń	1
Osoba bezrobotna	14
Osoba niepracująca	6
Opiekun osoby niepełnosprawnej	14
Osoba wychowująca dzieci	6
Inne	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Spośród 131 osób poddanych badaniom 4 stanowili mieszkańcy miasta, natomiast 127 osób, to mieszkańcy terenu wiejskiego.

Pytani o **najważniejsze problemy społeczne rodzin na terenie Miasta i Gminy Wielkie Oczy** respondenci, proszeni o zaznaczenie 3 najważniejszych odpowiedzi, wskazywali głównie na:

- bezrobocie – 18,26%
- alkoholizm – 13,58%
- migracja zarobkowa mieszkańców – 13,11%

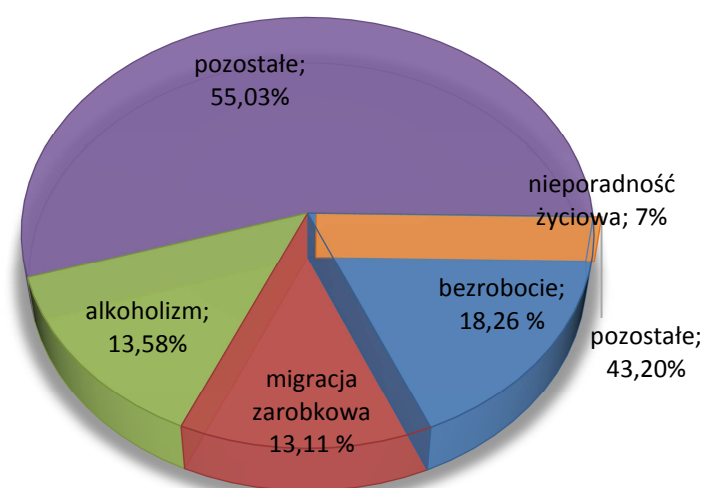
Pozostałe odpowiedzi, stanowiące 55,03%, to m.in:

- nieporadność życiowa 7,49 %
- złe relacje między mieszkańcami 7,25 %
- brak ofert spędzania czasu-dzieci, młodzież 6,79 %
- zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych 5,38 %
- brak oferty spędzania czasu – osoby starsze 5,15 %

w tym odpowiedzi poniżej progu 5% to m.in

- bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- brak poradnictwa psychologiczno-prawnego
- niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- niepełnosprawność członka rodziny
- brak opieki instytucjonalnej (np. żłobek, dzienny dom pobytu) dla osób zależnych (dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne)
- niewystarczająca opieka zdrowotna
- zły stan zdrowia mieszkańców
- problemy ekologiczne
- brak oferty kulturalnej
- niski poziom wykształcenia
- niskie bezpieczeństwo publiczne
- brak czystości, estetyki, porządku
- brak placów zabaw, boisk

Wykres 13. Najważniejsze problemy społeczne rodzin na terenie Gminy Wielkie Oczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Pytani o **przyczyny istotnych problemów społecznych na terenie Gminy Wielkie**

Oczy, respondenci, zaznaczając 3 najważniejsze odpowiedzi, wskazywali na:

- brak miejsc pracy – 25,85 %
- brak inwestorów 15,30 %
- niedochodowość produkcji rolnej 11,60 %
- uzależnienie od alkoholu, patologie – 10,55 %

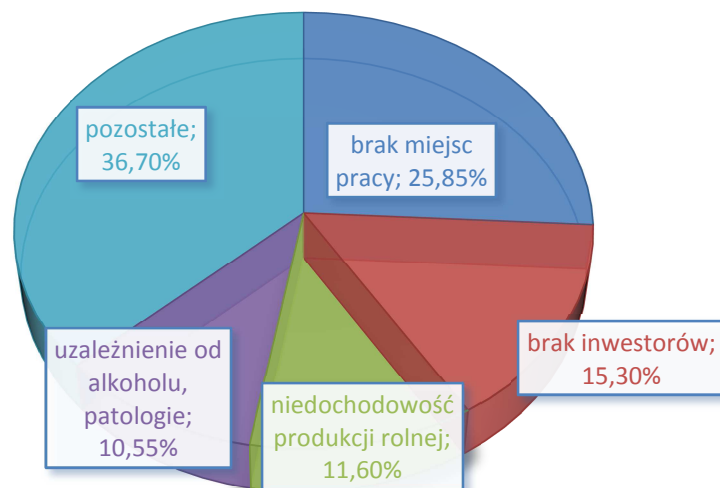
Pozostałe odpowiedzi, stanowiące 36,7 %, to m.in:

- mała aktywność zawodowa mieszkańców 7,12 %
- niska aktywność społeczna mieszkańców 6,86 %
- kryzys życia rodzinnego i wychowania 6,59 %
- niezaradność życiowa, bierność 5,8 %

w tym odpowiedzi poniżej progu 5% to m.in

- dziedziczenie biedy
- słabe wykształcenie i kwalifikacje
- brak opieki i edukacji przedszkolnej
- kryzys wartości religijnych, patriotycznych

Wykres 14. Przyczyny istotnych problemów społecznych na terenie Gminy Wielkie Oczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

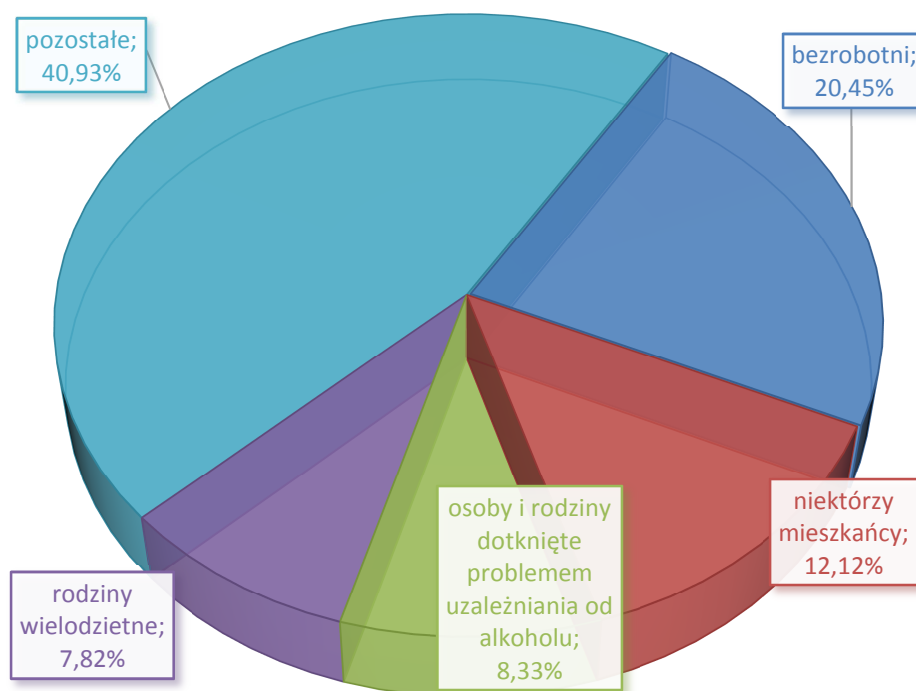
Respondenci, na pytanie: **których grup mieszkańców Gminy Wielkie Oczy najbardziej dotyczą istotne problemy społeczne** proszeni o zaznaczenie 3 najważniejszych odpowiedzi, wskazywali głównie na:

- bezrobotni 20,45 %
- niektórzy mieszkańcy 12,12 %
- wszyscy mieszkańcy 10,35 %
- osoby i rodziny dotknięte uzależnieniem od alkoholu 8,33 %
- rodziny wielodzietne -7,82 %

Pozostałe odpowiedzi, stanowiące 40,93 %, to:

- niepełnosprawni, osoby długotrwale i poważnie chore
- osoby i rodziny dotknięte ubóstwem
- dzieci i młodzież
- rodziny niepełne (matki/ojcowie samotnie wychowujące dzieci)
- osoby starsze, samotne
- osoby i rodziny mające problemy mieszkaniowe
- osoby i rodziny dotknięte skutkami powodzi
- rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej
- byli więźniowie powracający do społeczeństwa
- uchodźcy i repatrianci

Wykres 15. Grupy mieszkańców Gminy Wielkie Oczy dotknięte problemami społecznymi

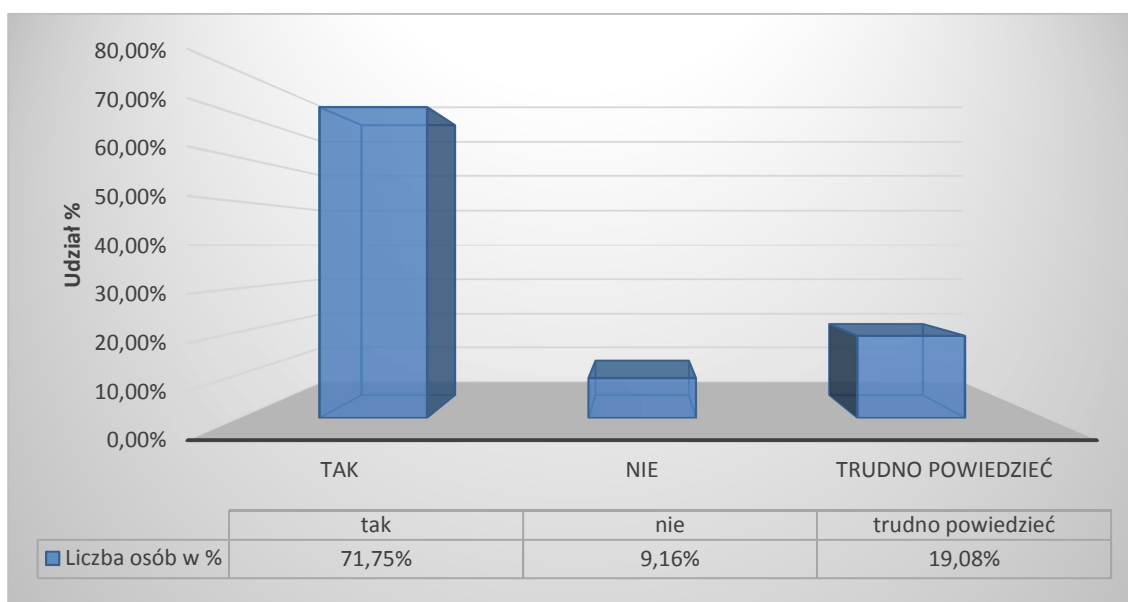
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

„Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby, których bezpośrednio dotyczą problemy społeczne?” - to było kolejne pytanie, na które odpowiadano następująco:

- Tak – 71,75 %
- Nie – 9,16 %
- Trudno powiedzieć – 19,08 %

Wykres 16. Osoby, których bezpośrednio dotyczą problemy społeczne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W odniesieniu do **działań służących rozwiązywaniu lub ograniczaniu istotnych problemów społecznych oraz poprawie warunków życia mieszkańców Gminy, jakie należałoby podjąć** (poproszono o przedstawienie swoich propozycji lub wybrać z listy – razem maksymalnie 3 odpowiedzi), wskazano na:

- Ograniczenie bezrobocia, poprawa rynku pracy 16,08 %
- Wsparcie pracodawców, przedsiębiorczości 11,52%
- Opieka medyczna 9,65 %
- Pomoc młodym 8,31%
- Wsparcie kultury, sporty, rozrywki 7,77 %

Pozostałe odpowiedzi, stanowiące 46,67 %, to:

- Inwestycje w budownictwo i infrastrukturę
- Budownictwo socjalne i społeczne

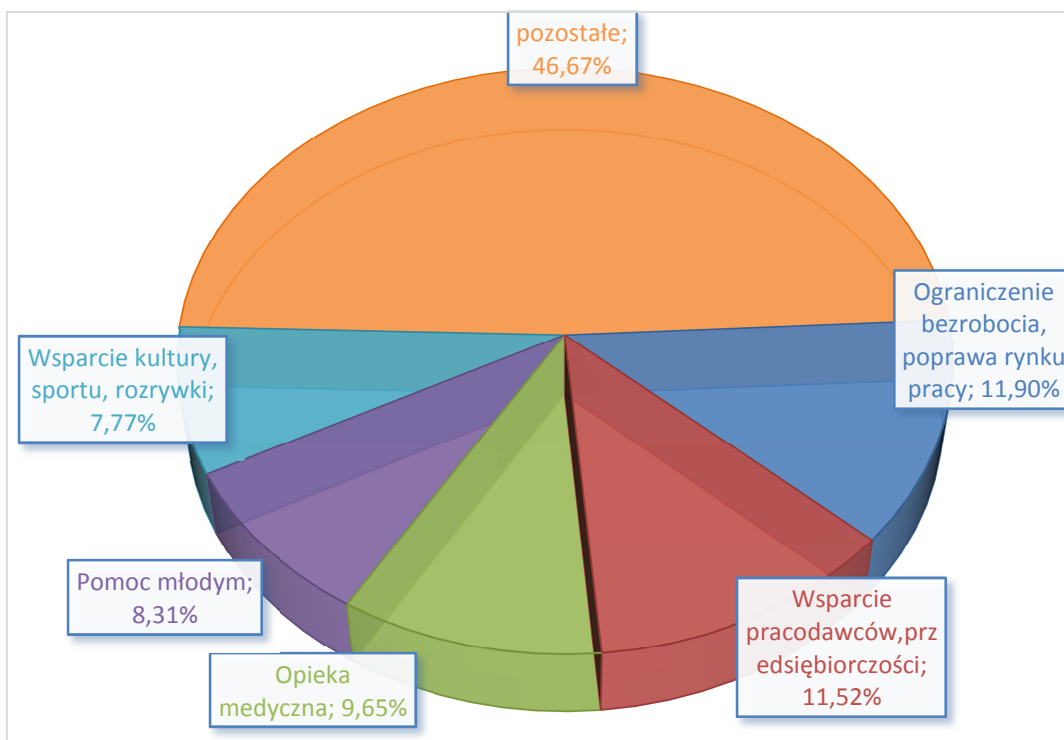

- Profilaktyka uzależnień i przestępstw
- Bezpłatne dokształcenie młodzieży
- Promocja gminy
- Pomoc socjalna rodzinie
- Zdecydowana walka z patologiami społecznymi
- Lepsze gospodarowanie publicznymi środkami
- Poprawa bezpieczeństwa w mieście i gminie
- Ekologia
- Likwidacja szarej strefy
- Wsparcie inicjatyw obywatelskich
- Polepszenie stanu szkolnictwa
- Działalność na rzecz aktywizacji zawodowej
- Rozszerzenie oferty kulturalno-rozrywkowej
- Powstanie schroniska dla bezdomnych

Propozycje mieszkańców to m.in

- Budowa kanalizacji, większa aktywność osób pracujących z młodzieżą, lepszy dostęp do lekarzy specjalistów, budownictwo socjalne i społeczne, budowa drogi Wielkie Oczy-Lubaczów, wydłużona edukacja przedszkolna, nacisk na rozwój kół zainteresowań.

Wykres 17. Działania służące rozwiązywaniu lub ograniczaniu istotnych problemów społecznych oraz poprawie warunków życia mieszkańców Gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

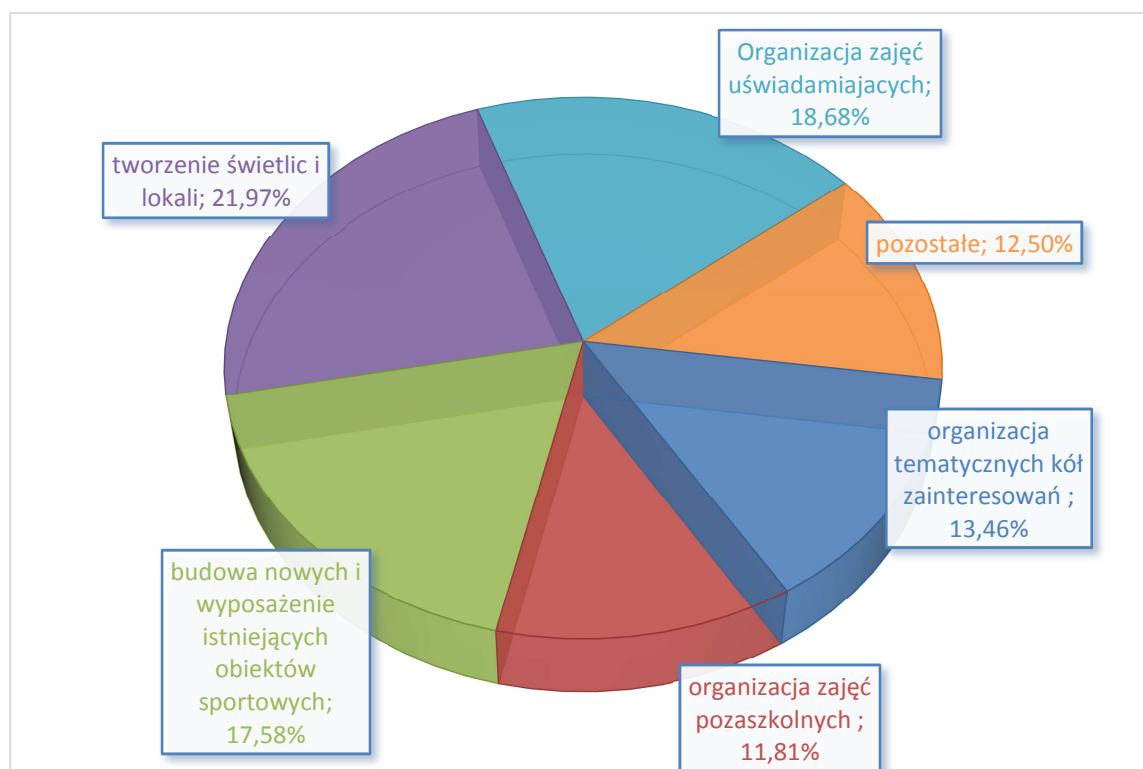
Odpowiedzi na pytanie **jakie rozwiązania mogą być odpowiedzią na problemy dzieci i młodzieży** (respondenci zostali proszeni o zaznaczenie 3 najważniejszych odpowiedzi), udzielano w następujący sposób:

- Tworzenie świetlic i lokali, w których młodzież mogła by się spotykać i w których można będzie realizować różnego rodzaju zajęcia – 21,97 %
- Organizacja zajęć uświadamiających o skutkach nałogów oraz monitowanie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu i tytoniu nieletnim – 18,68%
- Budowa nowych i wyposażanie istniejących obiektów sportowych oraz zatrudnianie instruktorów – 17,58%
- Organizacja tematycznych kół zainteresowań – 13,46%
- Organizacja zajęć pozaszkolnych 11,81%

Pozostałe odpowiedzi, stanowiące 16,5 %, to:

- Zwiększenie dostępności do Internetu (kawiarenki, itp.)
- Organizacja dyskotek wolnych od używek
- Inne: organizacja zajęć skierowanych dla młodzieży jak np. kursy tańca, organizacja różnego rodzaju wycieczek, wyjazdów, obozów.

Wykres 18 .Działania w odpowiedzi na problemy dzieci i młodzieży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

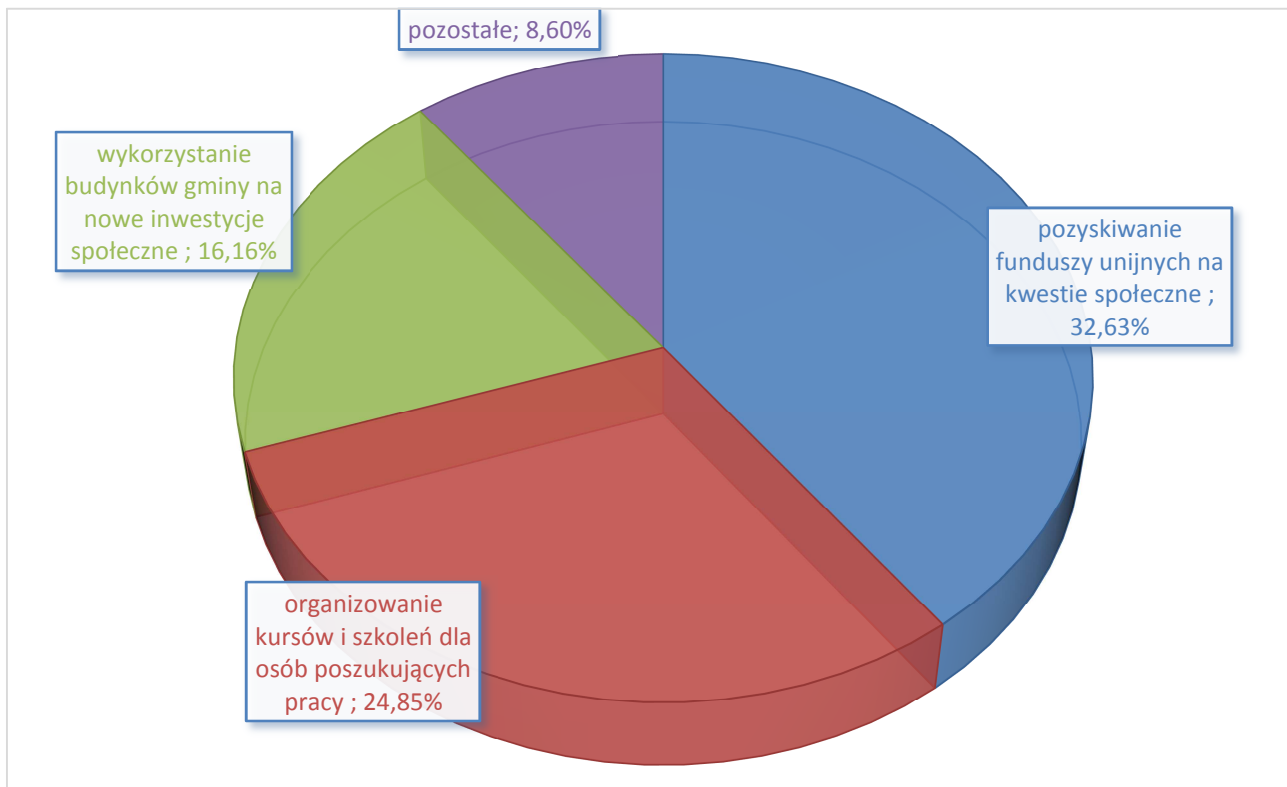
Do **najważniejszych działań Gminy Wielkie Oczy, które mogą pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych**, zaliczono następujące (przy zakreśleniu trzech najważniejszych odpowiedzi):

- Pozyskiwanie funduszy unijnych na kwestie społeczne – 32,63%
- Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy – 24,85 %
- Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne – 16,16 %

Pozostałe odpowiedzi, stanowiące 26,36 %, to:

- Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych 8,89 %
- Utworzenie spółdzielni socjalnych 11,37%
- Uświadomienie ludziom, że nie są bezradni 5,98%

Wykres 19. Działania Gminy, które mogą pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród **czynników mających wpływ na warunki życia mieszkańców Gminy Wielkie Oczy i rozwiązywanie problemów społecznych** wymieniono:

- Zaradność – 14,69 %
- Wykształcenie – 12,59 %
- Pracowitość – 11,54 %

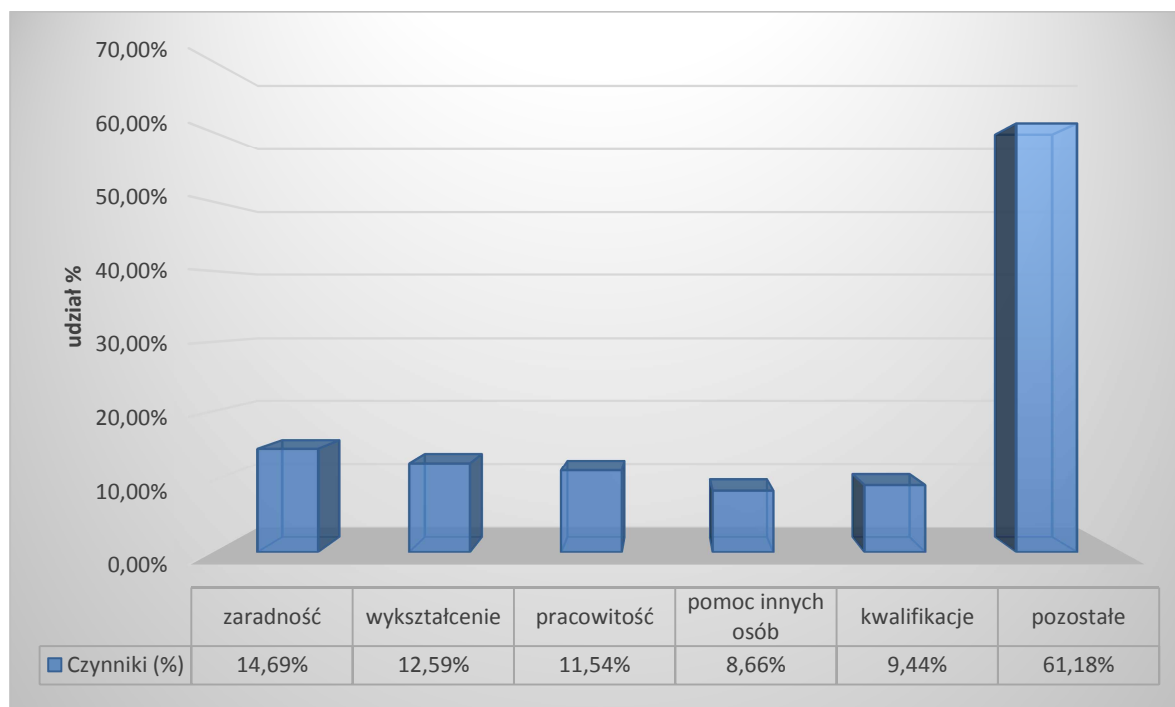
Pozostałe odpowiedzi, stanowiące 61,18 %, to:

- Kwalifikacje – 9,44 %
- Pomoc innych osób – 8,66 %
- Układy i znajomości – 8,13 %
- Działalność władz gminy – 7,34 %

w tym odpowiedzi poniżej progu 5% to m.in

- Przedsiębiorczość
- Szczęście
- Pomoc różnych instytucji
- Działalność władz powiatu
- Działalność władz województwa
- Działalność rządu
- Ogólna sytuacja w kraju
- Aktualnie występujące trendy w sferze społecznej

Wykres 20. Czynniki mające wpływ na warunki życia mieszkańców Gminy Wielkie Oczy i rozwiązywanie problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

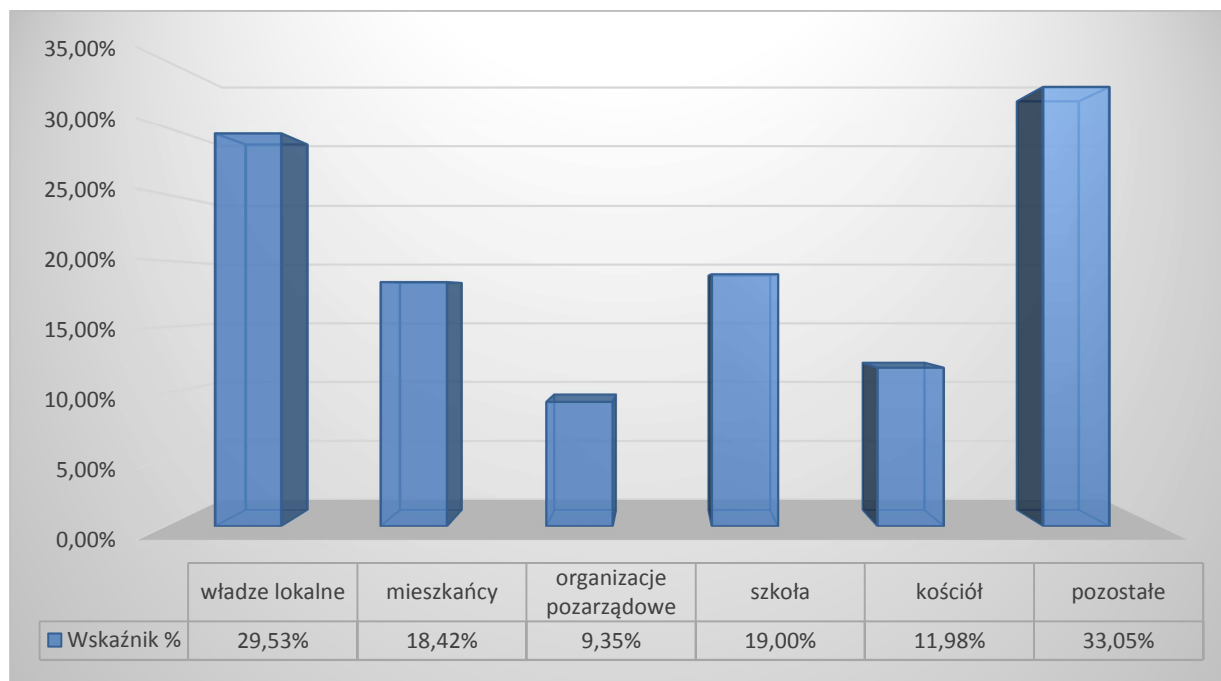
W odniesieniu do **instytucji i organizacji działających na terenie Gminy Wielkie Oczy, bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych** (poproszono o przedstawienie swoich propozycji lub wybrać z listy – razem maksymalnie 3 odpowiedzi), wymieniano najczęściej:

- Władze lokalne – 29,53 %
- Mieszkańcy – 18,42 %
- Szkoła – 19,00 %

Pozostałe odpowiedzi, stanowiące 33,05 %, to:

- Kościół – 11,98 %
- Policja – 11,69 %
- Organizacje pozarządowe – 9,35 %
- Propozycja 1 - wskazano: Placówki kulturalne - świetlice

Wykres 21. Instytucje i organizacje działające na terenie Gminy Wielkie Oczy, bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, mogące w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

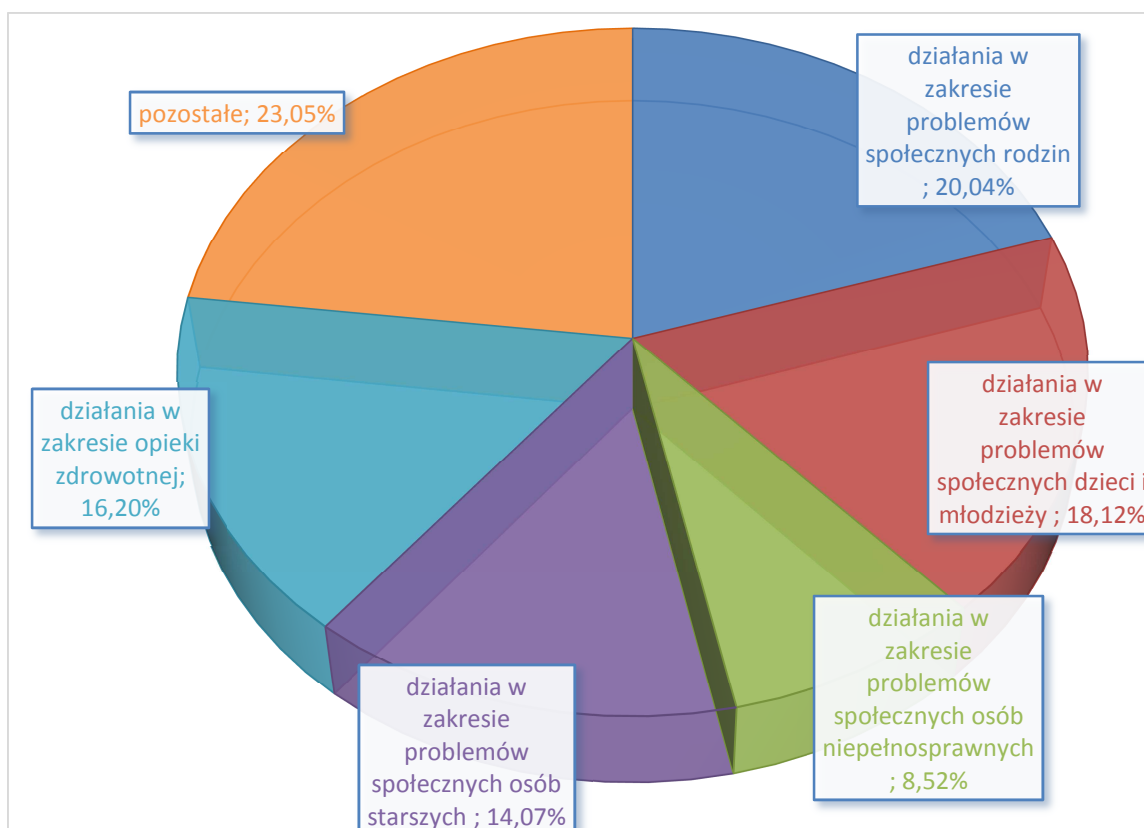
Za **najważniejsze obszary problemów społecznych Gminy Wielkie Oczy wymagające najbardziej pilnego rozwiązania** uznano:

- Działania w zakresie problemów społecznych rodzin – 20,04%
- Działania w zakresie problemów społecznych dzieci i młodzieży – 18,12%
- Działania w zakresie problemów społecznych osób starszych – 14,07 %
- Działania w zakresie problemów społecznych osób niepełnosprawnych – 8,52%
- Działania w zakresie opieki zdrowotnej- 16,20%

Pozostałe odpowiedzi, stanowiące 23,05 %, to:

- Działania w zakresie edukacji
- Działania w zakresie sportu i kultury
- Działania w zakresie bezpieczeństwa

Wykres 22. Najważniejsze obszary problemów społecznych Gminy Wielkie Oczy wymagające najbardziej pilnego rozwiązania

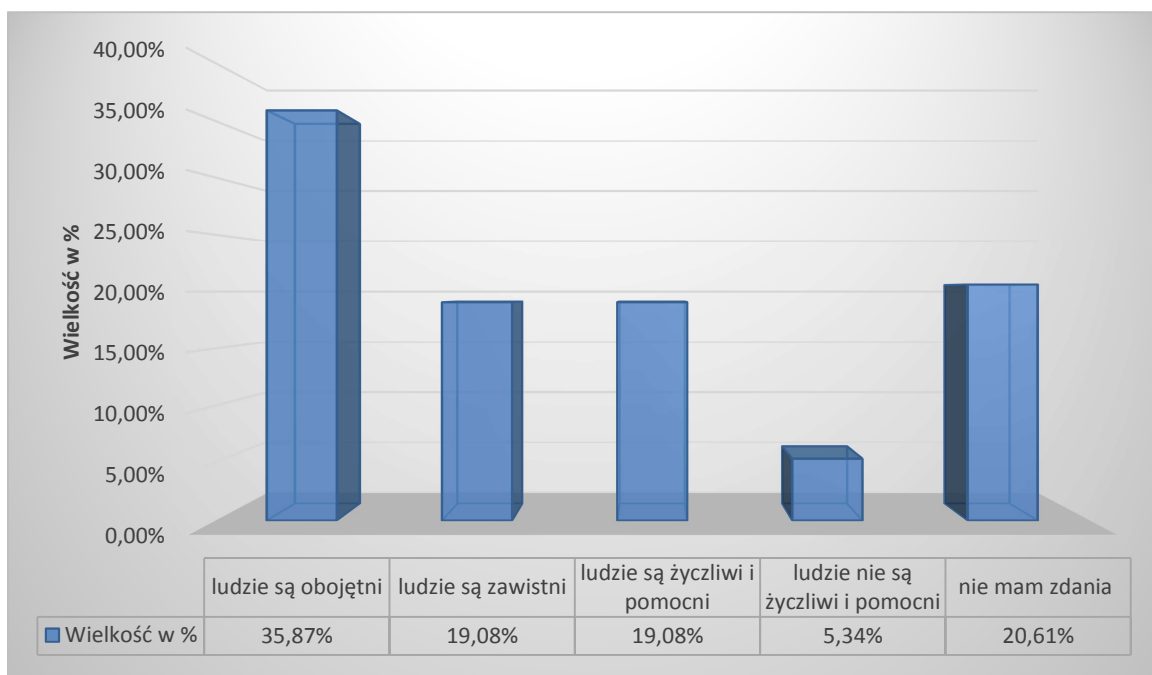
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Badane osoby określały **relacje społeczne między mieszkańcami Gminy Wielkie Oczy** w następujący sposób:

- Ludzie są obojętni – 35,87%
- Nie mam zdania na ten temat – 20,61%
- Ludzie są życzliwi i pomocni – 19,08 %
- Ludzie są zawistni – 19,08 %
- Ludzie nie są życzliwi i pomocni – 5,34%

Wykres 23. Relacje społeczne między mieszkańcami Gminy Wielkie Oczy

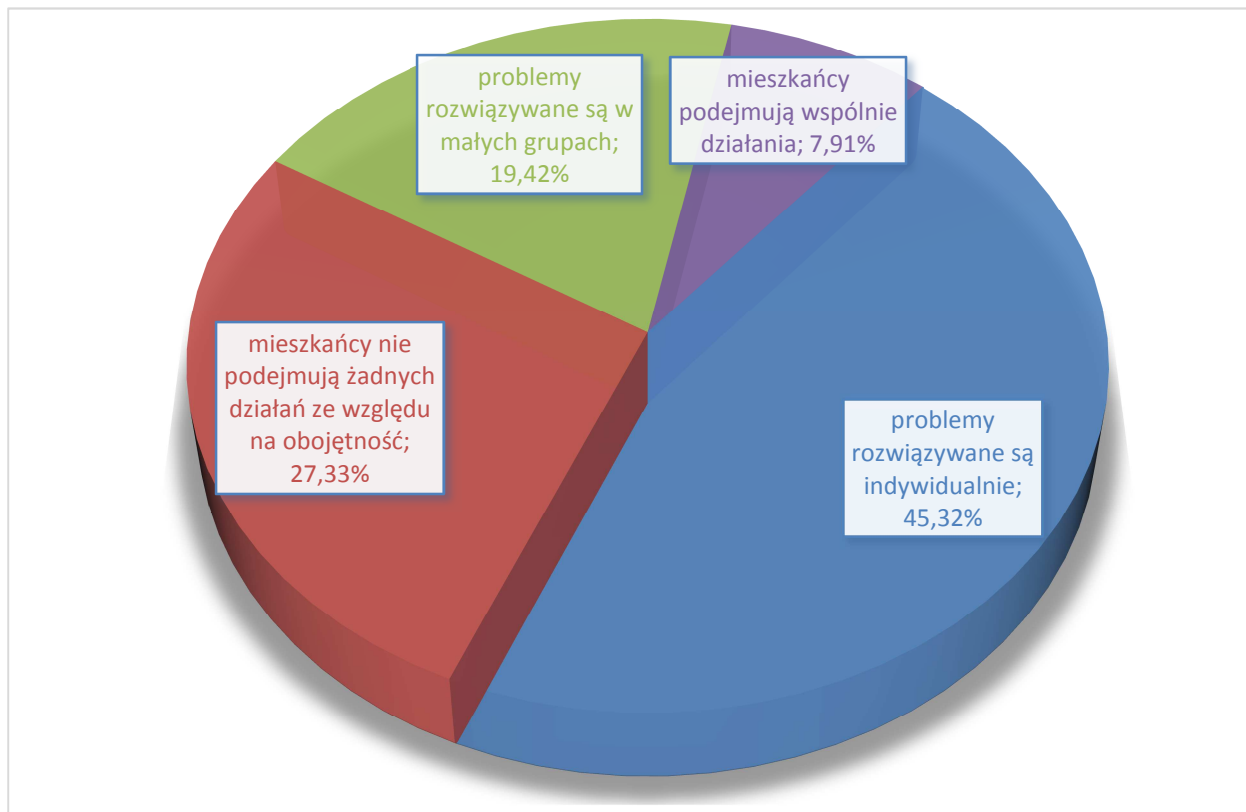
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W kwestii **rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie Gminy Wielkie Oczy** wypowiedziano się w niniejszy sposób:

- Problemy rozwiązywane są indywidualnie – 45,32%
- Mieszkańcy nie podejmują żadnych działań, ze względu na obojętność – 27,33 %
- Problemy rozwiązywane są w małych grupach – 19,42%
- Mieszkańcy podejmują wspólne działania – 7,91%.

Wykres 24. Sposób rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie Gminy Wielkie Oczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Obszary życia społecznego Gminy Wielkie Oczy, poczynając od najlepszego, oceniono, jak następuje:

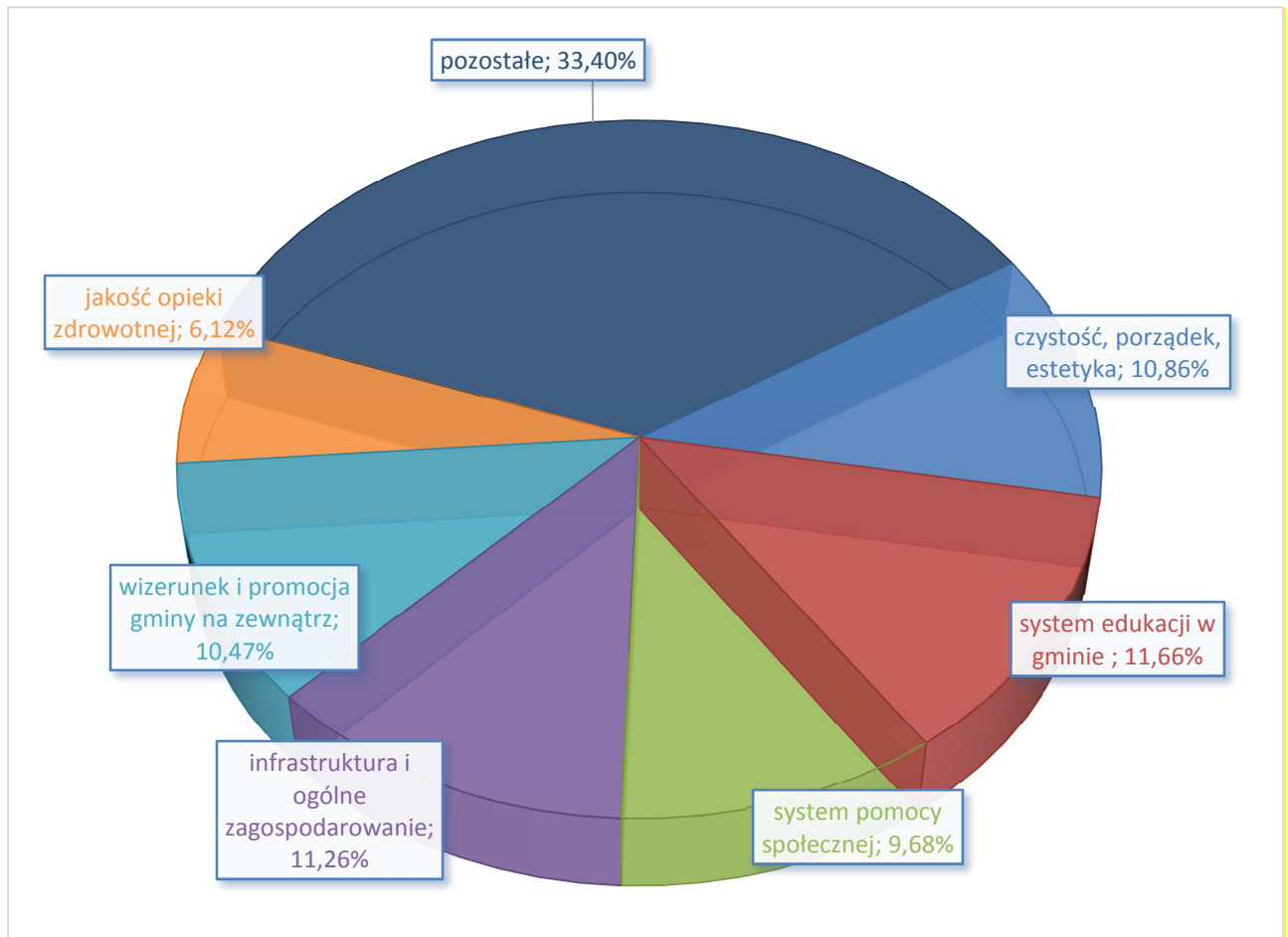
- System edukacji w gminie 11,66
- Infrastruktura i ogólne zagospodarowanie – 11,26%
- Wizerunek i promocja gminy na zewnątrz – 10,47%
- Czystość, porządek, estetyka – 10,86%
- System pomocy społecznej – 9,68%

Pozostałe odpowiedzi:

- Poczucie bezpieczeństwa publicznego 8,49 %
- Oferta życia kulturalnego 8,10 %
- Atrakcyjność gminy dla inwestorów – 7,50 %
- Sieć handlowa – 6,12%
- Jakość opieki zdrowotnej – 6,12%
- Działalność władz samorządowych. 6,52 %
- Możliwość podnoszenia kwalifikacji, ustawicznego kształcenia 3,16 %

Wykres 25. Obszary życia społecznego Gminy Wielkie Oczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

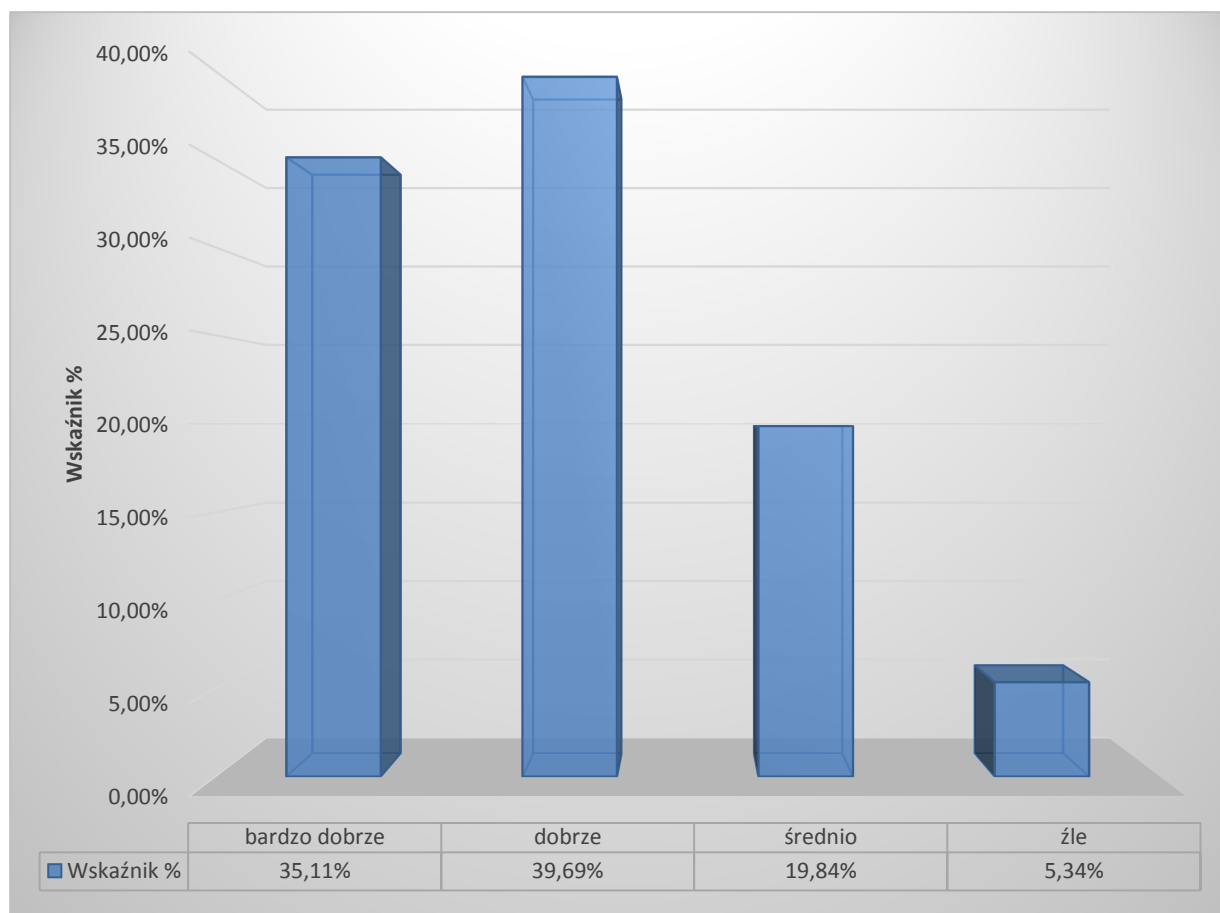
Respondenci ocenili działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na terenie Gminy

Wielkie Oczy:

- Bardzo dobrze – 35,11 %
- Dobrze – 39,69 %
- Średnio – 19,84 %
- Źle – 5,34 %.

Wykres 26. Ocena działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na terenie Gminy Wielkie Oczy przez respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

8. Analiza SWOT

Analiza SWOT to narzędzie, dzięki któremu firma może zanalizować i rozpoznać własne silne i słabe strony (Strengths i Weaknesses), a także istniejące i potencjalne szanse i zagrożenia (Opportunities i Threats) płynące z otoczenia zewnętrznego i mające wpływ na postrzeganie Gminy Wielkie Oczy przez należące doń społeczeństwo. W ramach analizy przeprowadzono wywiad podczas warsztatów partycypacyjnych oraz przeprowadzono kolejne badanie ankietowe.

Przeprowadzona analiza SWOT określa zatem, co może pomóc w realizacji celów Gminy (silna strona lub możliwość) lub co może być przeszkodą, którą należy przezwyciężyć lub zminimalizować w celu osiągnięcia pożądanego rezultatu (słaba strona lub zagrożenie).

Tabela 21. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> -- wysokie walory środowiska przyrodniczego /duża powierzchnia lasów, cieków wodnych – rzek - wysoki poziom edukacji na poziomie szkół podstawowych, gimnazjów, - zaplecze sportowe i kulturalne - dobry stan dróg - dobrze rozwinięta sfera kultury, - aktywność władz gminy, - kompetentny i sprawny samorząd lokalny, - doświadczenie zawodowe pracowników socjalnych, - pozyskiwanie funduszy unijnych, - atrakcyjność turystyczna (zabytki, historia i przyroda), - aktywne organizacje pozarządowe, - promocja poprzez kulinaria regionalne, - kultywowanie lokalnych tradycji, - promocja poprzez cykl imprez i uroczystości sztandarowych; 	<ul style="list-style-type: none"> - wysokie bezrobocie - mała ilość większych zakładów pracy / ubogi rynek pracy - niewystarczająca infrastruktura komunalna / kanalizacja - daleki dostęp do szkół wyższych - słaby dostęp do opieki medycznej - niska konkurencyjność usług na rynku lokalnym - mała ilość zajęć pozalekcyjnych dla dzieci - niska konkurencyjność usług na rynku lokalnym - brak kanalizacji - brak dostępnych obiektów sportowych: kąpielisk, pływalni, boisk sportowych i różnych form sportu - niekorzystne (zbyt odległe) położenie

<ul style="list-style-type: none"> - istniejąca sieć świetlic wiejskich, - przyjazna, życzliwa i gościnna społeczność lokalna, - ścisła współpraca z różnymi instytucjami pomocowymi, - otwarcie na możliwość realizacji projektów w perspektywie 2014-2020; 	<p>w stosunku do dużych miast</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak dobrych rozwiązań w sferze przedsiębiorczości - brak przemysłu - wymagająca poprawy infrastruktura drogowa - złe połączenia komunikacyjne - niepełne wykorzystanie walorów historycznych i turystycznych, gminy, - niedoinwestowanie infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i turystycznej, - pokoleniowość rodzin korzystających z pomocy (syndrom uzależnienia od pomocy społecznej), - bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych, - niekorzystna struktura wykształcenia,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - środki pochodzące z budżetu unii europejskiej - agroturystyka i ekoturystyka - podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w celu ochrony i wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego na terenie gminy - rozwój małej przedsiębiorczości /handel, usługi/ - walory środowiska naturalnego - obszary inwestycyjne - budowa kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków - rozwój przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> - ucieczka ludzi młodych z obszarów wiejskich do większych miast i za granicę - bariery dla przedsiębiorczości - trudności budżetowe - brak inicjatywy społecznej - niekorzystne zmiany demograficzne - często zmieniające się przepisy prawa i wynikająca z nich nadmierna biurokracja - finansowanie z budżetu gmin coraz większej ilości zadań z zakresu polityki społecznej - kryzys gospodarczy wpływający w znacznym

- zmniejszenie bezrobocia
- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg np. droga powiatowa przez teren gminy Wielkie Oczy)
- budowa obiektów sportowych (Łukawiec)
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- promocja gminy
- edukacja
- uczestnictwo w ministerialnych i unijnych programach i projektach
- angażowanie w ogólnopolskie kampanie społeczne, które podnoszą wrażliwość mieszkańców na problemy społeczne i wpływają na zmianę postaw społecznych (edukacja, aktywizowanie)
- zwiększenie nakładów finansowych na system pomocy społecznej przez budżet państwa
- możliwość pozyskiwania dodatkowych środków na aktywizację zawodową bezrobotnych w ramach projektów i programów finansowanych z funduszu pracy oraz z EFS
- współpraca z zewnętrznymi podmiotami w rozwiązywaniu kwestii społecznych (pozyskiwanie nowych partnerów ze sfery przedsiębiorców, organizacji pozarządowych)
- zwiększenie wpływu środków masowego przekazu na promowanie działań jednostek pomocy społecznej oraz urzędu pracy, uwrażliwienie społeczeństwa na trudności związane z tym obszarem społecznym poprzez współpracę z mediami, a tym samym minimalizowanie kreowania przez media negatywnego wizerunku podmiotów polityki społecznej
- możliwość zatrudnienia mieszkańców Gminy Wielkie

stopniu destabilizująco na sytuację na rynku pracy, na wzrost bezrobocia, likwidację zakładów pracy oraz zwolnienie społeczne

- wzrost liczby rodzin zadłużających się, tzw. „spirale zadłużenia”, a tym samym zwiększenie ilości osób korzystających z pomocy społecznej
- brak progresu w zakresie wysokości dochodów rodzin
- zmiana struktury społeczeństwa z wyraźnym zwiększeniem się liczby osób starszych i ubogich przy równoczesnym wzroście emigracji liczby młodych oraz spadku liczby urodzin,
- masowe wyjazdy młodych osób za granicę w poszukiwaniu pracy co niekorzystnie wpływa na rodzinę i dochody państwa.

Oczy w ościennych powiatach w wyniku poprawy ich sytuacji na rynku pracy, bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania

- wykorzystywanie możliwości kształcenia kadr przez podmioty zewnętrzne,*
- położenie przy polsko-ukraińskim przejściu granicznym Korczowa – Krakowiec, które może wpłynąć na aktywizację gospodarczą społeczeństwa Gminy Wielkie oczy oraz całego powiatu lubaczowskiego*

Źródło: Opracowanie własne

9 Strategiczne cele do osiągnięcia w perspektywie do 2025 roku.

Nadrzędnym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wielkie Oczy na lata 2016-2025 jest stworzenie mieszkańcom Gminy Wielkie Oczy możliwości rozwoju we wszystkich sferach życia społecznego oraz skuteczne przeciwdziałanie zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Obszar problemowy I: Infrastruktura społeczna,

CEL STRATEGICZNY: wsparcie infrastruktury społecznej

Kierunki działań:

- Budowa kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Rozbudowa infrastruktury kulturalnej
- Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (np. kąpieliska, pływalnie)
- Podejmowanie inicjatyw na rzecz kultury sportu i rekreacji
- Realizacja projektów miękkich w sferze kultury sportu i rekreacji
- Rozbudowa ścieżek rowerowych
- Zorganizowanie Mieszkania chronionego (na podst. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych). Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Wskaźniki realizacji celu:

- Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej
- Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków
- Liczba wybudowanych / rozbudowanych/ przebudowanych obiektów infrastruktury sportowej (np. kryta pływalnia, siłownie)
- Liczba wybudowanych / rozbudowanych/ przebudowanych obiektów infrastruktury kulturalnej
- Liczba wybudowanych / rozbudowanych/ przebudowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej
- Liczba podjętych inicjatyw na rzecz kultury sportu i rekreacji
- Liczba projektów miękkich w sferze kultury sportu i rekreacji
- Liczba / Długość rozbudowanych ścieżek rowerowych
- Liczba Mieszkań chronionych

Prognoza zmian w wyniku realizacji celu:

- Poprawa infrastruktury drogowej i sanitarnej
- Wzrost ilości obiektów infrastruktury sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej na terenie Gminy Wielkie Oczy
- Poprawa jakości obiektów infrastruktury sportowej kulturalnej, rekreacyjnej na terenie Gminy Wielkie Oczy
- Wzrost liczby oraz poziomu inicjatyw na rzecz kultury sportu i rekreacji
- Poprawa sytuacji w kwestii propozycji uczestnictwa mieszkańców Gminy Wielkie Oczy w projektach miękkich w sferze kultury sportu i rekreacji
- Przygotowanie podopiecznych mieszkania chronionego do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Źródło finansowania:

- Budżet Gminy, środki zewnętrzne.

Okres realizacji: lata 2016-2025

Obszar problemowy II: Bezrobocie

CEL STRATEGICZNY: przeciwdziałanie bezrobociu

Kierunki działań:

- udzielenie jak najszerszego wsparcia, zwłaszcza finansowego dla osób pozostających bez pracy oraz dla ich rodzin, a także objęcie tą pomocą osób, które zgodnie z obowiązującymi przepisami nie mogą uzyskać statusu bezrobotnego

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba osób bezrobotnych,
- Liczba osób, które skorzystały z różnych form aktywizacji zawodowej,
- Liczba projektów polegających na udzieleniu wsparcia finansowego dla osób pozostających bez pracy oraz dla ich rodzin,
- Liczba objętych pomocą osób, które zgodnie z obowiązującymi przepisami nie mogą uzyskać statusu bezrobotnego gdyż np. są właścicielami gospodarstwa rolnego.

Prognoza zmian w wyniku realizacji celu:

- Spadek liczby osób bezrobotnych
- Podniesienie poziomu aktywności lokalnej
- Wzrost motywacji do zmiany własnej sytuacji życiowej u mieszkańców Gminy poprzez różne formy wsparcia
- Poprawa sytuacji materialnej mieszkańców

Źródło finansowania:

- Budżet Gminy, środki zewnętrzne.

Okres realizacji: lata 2016-2025

Obszar problemowy III: Przemoc w rodzinie

CEL STRATEGICZNY: przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Kierunki działań:

- prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów przemocy w rodzinie należących do zadań własnych Gminy Wielkie Oczy, realizowanych na podstawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, uchwalanego Uchwałą Rady Gminy
- zapewnienie osobom doświadczającym przemocy odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz wsparcia poprzez: poradnictwo, pracę socjalną dla osób i rodzin dotkniętych przemocą
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie np. poprzez kierowanie wniosków na leczenie odwykowe
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem, poszerzanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy i sposobów tego problemu wśród dzieci, młodzieży
- Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy, poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego, powołanego przez Wójta Gminy Wielkie Oczy
- zapewnienie dyżurów pedagoga w szkołach

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba prowadzonych działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów przemocy w rodzinie
- Liczba kierowanych wniosków na leczenie odwykowe
- Liczba działań / inicjatyw podnoszących świadomość społeczną w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem, poszerzanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy i sposobów tego problemu wśród dzieci, młodzieży
- Liczba działań dotyczących udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy, poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego, powołanego przez Wójta Gminy

Wielkie Oczy

- Liczba zapewnionych punktów dyżurów pedagoga w szkołach

Prognoza zmian w wyniku realizacji celu:

- Wzrost liczby prowadzonych działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów
- Wzrost liczby zapewnionych punktów dyżurów pedagoga w szkołach

Źródło finansowania:

- Budżet Gminy, środki zewnętrzne.

Okres realizacji: lata 2016-2025

Obszar problemowy IV: Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

CEL STRATEGICZNY: odbudowie prawidłowych relacji i umacniania prawidłowych postaw rodzicielskich

Kierunki działań:

- udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno-ochronnych,
- aktywizowanie jednostki lub rodziny do poszukiwania samodzielnych rozwiązań,
- stworzenie świetlic socjoterapeutycznych,
- zapewnienie dyżurów psychologa i pedagoga w szkołach.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia i różnych form pomocy
- Liczba rodzin, w stosunku do których zastosowano działania profilaktyczno-ochronne,
- Liczba zaktywizowanych jednostek lub rodzin do poszukiwania samodzielnych rozwiązań,
- Liczba stworzonych świetlic socjoterapeutycznych,
- Liczba punktów wsparcia, w których zapewniono dyżury psychologa i pedagoga

w szkołach

Prognoza zmian w wyniku realizacji celu:

- Wzrost liczby rodzin, którym udzielono wsparcia i różnych form pomocy
- Poprawa warunków życia i funkcjonowania rodzin, w stosunku, do których zastosowano działania profilaktyczno-ochronne,
- Liczba zaktywizowanych jednostek lub rodzin do poszukiwania samodzielnych rozwiązań,
- Liczba stworzonych świetlic socjoterapeutycznych,
- Liczba punktów wsparcia, w których zapewniono dyżury psychologa i pedagoga w szkołach.

Źródło finansowania:

- Budżet Gminy, środki zewnętrzne.

Okres realizacji: lata 2016-2025

Obszar problemowy V: Opieka medyczna, w tym niepełnosprawność i długotrwała choroba

CEL STRATEGICZNY: Zapewnienie wsparcia i opieki

Kierunki działań:

- Zapewnienie opieki medycznej z zakresu:
 - różnych specjalności, ze szczególnym uwzględnieniem 5 głównych grup zachorowań: chorób nowotworowych, układu krążenia, układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, chorób (zaburzeń) psychicznych,
 - podstawowej opieki zdrowotnej (stomatolog, dermatolog, ginekolog, laryngolog, rehabilitant)

- zapewnienie gotowości do udzielania świadczeń w razie wypadku, urazu, porodu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia
- Organizowanie różnych form opieki oraz aktywności społecznej dla osób chorych oraz niepełnosprawnych

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba świadczeń w razie wypadku, urazu, porodu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia.
- Liczba ośrodków udzielających świadczeń w razie wypadku, urazu, porodu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia.
- Liczba inicjatyw lub różnych form opieki oraz aktywności społecznej dla osób chorych oraz niepełnosprawnych

Prognoza zmian w wyniku realizacji celu:

- Poprawa warunków świadczenia usług medycznych
- Integracja osób chorych i niepełnosprawnych ze społecznością lokalną
- Wspieranie osób sprawujących opiekę nad osobami chorymi (w tym osobami starszymi) i niepełnosprawnymi.

Źródło finansowania:

- Budżet Gminy, środki zewnętrzne.

Okres realizacji: lata 2016-2025

Obszar problemowy VI: Alkoholizm

CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Kierunki działań:

- Wyznaczenie komórki odpowiedzialnej za organizowanie różnych form pomocy i usług dla rodzin stykających się z problemem alkoholowym (przez Instytucje

zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych), w szczególności adresowanych do dzieci wychowujących się w tych rodzinach,

- przygotowanie merytoryczne osób, które pracują z rodzinami, w których występuje problem alkoholowy, a zwłaszcza wspomagają rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- inicjacja akcji mających na celu, z jednej strony wsparcie rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, a z drugiej strony angażowanie osób będących alkoholikami do aktywnej pracy nad sobą w celu uwolnienia się od problemu alkoholowego.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba komórek odpowiedzialnych za organizowanie różnych form pomocy i usług dla rodzin alkoholowych, w szczególności adresowanych do dzieci wychowujących się w tych rodzinach,
- Liczba osób z odpowiednim przygotowaniem merytorycznym, które pracują z rodzinami, w których występuje problem alkoholowy, a zwłaszcza wspomagają rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- Liczba zainicjowanych akcji mających na celu wsparcie rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, oraz angażowanie osób będących alkoholikami do aktywnej pracy nad sobą w celu uwolnienia się od problemu alkoholowego.

Prognoza zmian w wyniku realizacji celu:

- Spadek osób dotkniętych problemem alkoholowym
- Spadek liczby rodzin dotkniętych problemem alkoholowym
- Poprawa sytuacji rodzin, w których występuje problem alkoholowy, a zwłaszcza kwestii dotyczącej wypełniania przez rodziców funkcji opiekuńczo-wychowawczych,

Źródło finansowania:

- Budżet Gminy, środki zewnętrzne.

Okres realizacji: lata 2016-2025

Obszar problemowy VII: Migracje zewnętrzne i wewnętrzne

CEL STRATEGICZNY: przeciwdziałanie negatywnym skutkom migracji

Kierunki działań:

- prowadzenie monitoringu problemu oraz opracowanie programów zaradczych w stosunku do negatywnych skutków migracji.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba osób dotkniętych negatywnymi skutkami zjawiska migracji (ze szczególnym uwzględnieniem migracji zarobkowej)
- Liczba rodzin dotkniętych negatywnymi skutkami zjawiska migracji (ze szczególnym uwzględnieniem migracji zarobkowej)

Prognoza zmian w wyniku realizacji celu:

- Spadek osób dotkniętych negatywnymi skutkami zjawiska migracji (ze szczególnym uwzględnieniem migracji zarobkowej)
- Spadek liczby rodzin dotkniętych negatywnymi skutkami zjawiska migracji (ze szczególnym uwzględnieniem migracji zarobkowej)
- Poprawa sytuacji rodzin, w których występują negatywne skutki zjawiska migracji

Źródło finansowania:

- Budżet Gminy, środki zewnętrzne.

Okres realizacji: lata 2016-2025

Obszar problemowy VIII: Bezpieczeństwo publiczne

CEL STRATEGICZNY: przeciwdziałanie niebezpieczeństwu publicznemu

Kierunki działań:

- prowadzenie działań profilaktycznych
- zainstalowanie monitoringu na terenie gminy Wielkie Oczy, obejmującego szkoły, kościoły, place zabaw, skupiska ludzi

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba prowadzonych inicjatyw i działań profilaktycznych
- Liczba punktów poddanych monitoringowi na terenie gminy Wielkie Oczy, obejmującego szkoły, kościoły, place zabaw, skupiska ludzi

Prognoza zmian w wyniku realizacji celu:

- Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego społeczności na terenie gminy Wielkie Oczy

Źródło finansowania:

- Budżet Gminy, środki zewnętrzne.

Okres realizacji: lata 2016-2025

Obszar problemowy IX: Potrzeba ochrony macierzyństwa

CEL STRATEGICZNY: wsparcie społeczne rodzin wielodzietnych

Kierunki działań:

- Utworzenie poradni psychologicznych;
- Organizacja czasu wolnego dzieci z rodzin wielodzietnych (np. wycieczki, zajęcia sportowe, kolonie itp.);
- Wsparcie asystenta rodziny;

- Dopłaty do wyprawek szkolnych dla uczących się dzieci;
- Terapia rodzinna, terapia indywidualna dla członków rodzin z problemami wynikającymi z trudnej sytuacji;
- Treningi kompetencji społecznych oraz zarządzania budżetem domowym dla rodziców;
- Pomoc w formie szerokiego dostępu do świetlic socjoterapeutycznych;

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba utworzonych poradni psychologicznych;
- Liczba akcji oraz inicjatyw (projektów) polegających na organizacji czasu wolnego dzieci z rodzin wielodzietnych (np. wycieczki, zajęcia sportowe, kolonie itp.);
- Liczba osób, którym zapewniono wsparcie asystenta rodziny;
- Liczba zaproponowanych/wprowadzonych rodzajów terapii, w tym terapia rodzinna, terapia indywidualna dla członków rodzin z problemami wynikającymi z trudnej sytuacji;
- Liczba zaproponowanych/wprowadzonych rodzajów treningów, w tym treningi kompetencji społecznych oraz zarządzania budżetem domowym dla rodziców;
- Liczba świetlic socjoterapeutycznych;

Prognoza zmian w wyniku realizacji celu:

- Zwiększenie liczby inicjatyw społecznych realizowanych na terenie Gminy
- Podniesienie poziomu skuteczności oraz efektywności współpracy władz samorządowych oraz rozmaitych organizacji na terenie Gminy (w tym organizacji pozarządowych);
- Poprawa sytuacji rodzin wielodzietnych;
- Poprawa sytuacji osób korzystających ze świetlic socjoterapeutycznych;
- Poprawa poziomu motywacji uzdolnionych dzieci, korzystających ze stypendiów/nagród.

Źródło finansowania:

- Budżet Gminy, środki zewnętrzne.

Okres realizacji: lata 2016-2025

Obszar problemowy X: Bieda i ubóstwo

CEL STRATEGICZNY: przeciwdziałanie biedzie i ubóstwu

Kierunki działań:

- inwestycje związane z edukacją i aktywizacją zawodową zapewniające równość szans i wyższą jakość usług edukacyjnych pozwalającą na uczestnictwo w nowoczesnym rynku pracy,
- inicjatywy związane z godzeniem funkcji rodzinnych i zawodowych, wspieraniem rodzicielstwa i wychowania młodzieży,
- inwestycje związane z podtrzymaniem zdrowia, sprawności i aktywności osób dorosłych i starszych, pozwalające na to, by jak najdłużej można było zachować samodzielność i wyższą jakość życia.

Wskaźniki realizacji celu:

- Liczba inwestycji związanych z edukacją i aktywizacją społeczną zapewniających równość szans i wyższą jakość usług edukacyjnych pozwalających na uczestnictwo w nowoczesnym rynku pracy,
- Liczba inicjatyw (akcji informacyjnych) związanych z godzeniem funkcji rodzinnych i zawodowych, wspieraniem rodzicielstwa i wychowania młodzieży,
- Liczba inwestycji związanych z podtrzymaniem zdrowia, sprawności i aktywności osób dorosłych i starszych, pozwalających na to, by jak najdłużej można było zachować samodzielność i wyższą jakość życia.

Prognoza zmian w wyniku realizacji celu:

- Poprawa jakości edukacji/kształcenia

- Podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców Gminy
- Podniesienie poziomu aktywizacji i integracji mieszkańców
- Poprawa w zakresie postaw życiowych związanych z godzeniem funkcji rodzinnych i zawodowych, wspieraniem rodzicielstwa i wychowania młodzieży
- Podniesienie poziomu wiedzy na temat warunków utrzymania dobrego stanu zdrowia mieszkańców Gminy, sprawności i aktywności osób dorosłych i starszych, pozwalających na to, by jak najdłużej można było zachować samodzielność i wyższą jakość życia.

Źródło finansowania:

- Budżet Gminy, środki zewnętrzne.

Okres realizacji: lata 2016-2025

10. Społeczne cele projektów realizowanych na terenie gminy Wielkie Oczy w ramach środków pochodzących z budżetu UE

Sfera społeczna na terenie Gminy Wielkie Oczy jest bardzo poważnie traktowana zarówno przez Władze Gminy, jak i inne jednostki, instytucje czy podmioty, których cele statutowe są spójne z celami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Bezsprzecznym dowodem na to są projekty ostatnio powzięte do realizacji, a mające ogromne znaczenie dla poprawy warunków życia mieszkańców gminy i postrzegania ich przez otoczenie.

Projekt pn. „CZAS NA AKTYWNOŚĆ W GMINIE WIELKIE OCZY.”

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach od 2008 do 2015 roku realizował projekt systemowy pn. „Czas na aktywność w Gminie Wielkie Oczy” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki VII.

Głównym celem projektu było przede wszystkim przezwyciężenie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu beneficjentów, poprzez stworzenie sprawnego systemu, umożliwiającego uczestnikom projektu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych.

W ramach projektu uczestnicy mieli możliwość zdobycia nowych kwalifikacji zawodowych wraz ze wsparciem doradcy zawodowego i psychologa.

Projekt skierowany był przede wszystkim do osób zamieszkujących na terenie Gminy Wielkie Oczy, korzystających z pomocy społecznej GOPS, będących jednocześnie osobami bezrobotnymi, nieaktywnymi zawodowo, a także rolników.

Poprzez udział w Projekcie Uczestniczki i Uczestnicy podwyższyli swoje kwalifikacje zawodowe, podnieśli kompetencje, a równocześnie poznali umiejętności autoprezentacji, poruszania się na rynku pracy, odpowiedniego prowadzenia rozmowy z potencjalnym pracodawcą, tworzenia dokumentów aplikacyjnych. Istotne jest także, że dzięki terapii psychologicznej będą potrafili bardziej pozytywnie podejść do siebie i swoich możliwości na rynku pracy, znajdą sposób na integrację rodziny, właściwe radzenie sobie z problemami wychowawczymi.

Projekt systemowy „Czas na aktywność w Gminie Wielkie Oczy” był realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt pn. „Mali odkrywcy – Lubaczowskie Punkty Przedszkolne”

Projekt współfinansowany
ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju
Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

Projekt miał przede wszystkim na celu wzrost upowszechniania edukacji przedszkolnej w trzech gminach powiatu lubaczowskiego: Wielkie Oczy, Stary Dzików oraz Horyniec-Zdrój. Jego realizacja przyczyniła się już w sposób znaczący do zwiększenia świadomości lokalnej społeczności na temat wczesnej edukacji najmłodszych. Celem projektu jest także wyrównanie szans edukacyjnych dzieci poprzez zapewnienie rozwoju i osiągnięcie przez nie dojrzałości szkolnej, która ułatwi im rozpoczęcie nauki w szkole.

Projekt pn. „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych w Gminie Wielkie Oczy”

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany
ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju
Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

Projekt realizowany w ramach Priorytetu IX, Dział. 9.1, Poddział. 9.1.2 POKL 2007 – 2013. Realizacja projektu rozpoczęła się we wrześniu 2012 roku, a zakończyła w czerwcu 2013. W jego ramach zakupiono m.in. pomoce naukowe dla dzieci i materiały dydaktyczne (komputer, biurko, oprogramowanie do diagnozowania i korygowania wady wymowy i dysleksji, programy multimedialne, itp.). Całość projektu (ponad 60 tysięcy złotych) sfinansowana została przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

11. Wykaz tabel

Tabela 1. Skład Zespołu Roboczego do spraw opracowania strategii w Wielkich Oczach.....	6
Tabela 2. Powierzchnia gminy Wielkie Oczy w podziale na miejscowości (w km ²)	19
Tabela 3. Ludność gminy Wielkie Oczy na tle powiatu lubaczowskiego	21
Tabela 4. Liczba mieszkańców gminy Wielkie Oczy w 2014 roku	22
Tabela 5. Struktura ludności wg płci	23
Tabela 6. Struktura ekonomiczna ludności gminy Wielkie Oczy na tle powiatu Lubaczowskiego w roku 2014.....	24
Tabela 7. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2013 – 2014	26
Tabela 8. Edukacja w Gminie Wielkie Oczy	28
Tabela 9. Edukacyjne grupy wiekowe w Gminie Wielkie Oczy w 2014r.	29
Tabela 10. Czytelnictwo w Gminie Wielkie Oczy w 2012r. - 2014r.	30
Tabela 11. Przychodnie ogółem w gminie Wielkie Oczy	33
Tabela 12. Liczba osób przypadająca na 1 przychodnię w gminie Wielkie Oczy.....	33
Tabela 13. Zestawienie udzielonych świadczeń przez GOPS w Wielkich Oczach w latach 2013-2015.	38
Tabela 14. Powody udzielania pomocy społecznej w Wielkich Oczach	42
Tabela 15. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	43
Tabela 16. Liczba dzieci objętych opieką w żłobkach.....	56
Tabela 17. Osoby niepełnosprawne w gminie z podziałem na wiek.....	59
Tabela 18. Saldo migracji.....	69
Tabela 19. Wykaz przestępstw stwierdzonych przez policję na zakończenie postępowania na terenie powiatu lubaczowskiego w roku 2015 2014	72
Tabela 20. Status zawodowy osób ankietowanych.....	79
Tabela 21. Analiza SWOT.....	94

12. Wykaz rysunków

Rysunek 1. Powiat lubaczowski na tle województwa podkarpackiego.....	16
Rysunek 2. Położenie gminy Wielkie Oczy na tle powiatu lubaczowskiego.....	17
Rysunek 3. Skład gminy Wielkie Oczy.....	18
Rysunek 4. Rozmieszczenie jednostek OSP w Gminie Wielkie Oczy	75

13. Wykaz wykresów

Wykres 1. Powierzchnia gminy Wielkie Oczy w podziale na miejscowości (w km ²)	20
Wykres 2. Ludność Gminy Wielkie Oczy na przestrzeni lat 2011 - 2014	21
Wykres 3. Ludność Gminy Wielkie Oczy w roku 2014 w podziale na miejscowości (%)	22
Wykres 4. Ludność Gminy Wielkie Oczy w roku 2014	24
Wykres 5. Struktura ekonomiczna ludności gminy Wielkie Oczy w 2014 roku	25
Wykres 6. Migracje ludności gminy Wielkie Oczy na pobyt stały	26
Wykres 7. Procentowy udział osób korzystających z pomocy społecznej	47
Wykres 8. Wydatki w tys zł na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	48
Wykres 9. Bezrobocie rejestrowane w latach 2012-2014 w gminie Wielkie Oczy	49
Wykres 10. Osoby niepełnosprawne w gminie z podziałem na wiek	59
Wykres 11. Wiek ankietowanych	78
Wykres 12. Wykształcenie ankietowanych	78
Wykres 13. Najważniejsze problemy społeczne rodzin na terenie Gminy Wielkie Oczy	80
Wykres 14. Przyczyny istotnych problemów społecznych na terenie Gminy Wielkie Oczy	81
Wykres 15. Grupy mieszkańców Gminy Wielkie Oczy dotknięte problemami społecznymi	82
Wykres 16. Osoby, których bezpośrednio dotyczą problemy społeczne	83
Wykres 17. Działania służące rozwiązywaniu lub ograniczaniu istotnych problemów społecznych oraz poprawie warunków życia mieszkańców Gminy	84
Wykres 18. Działania w odpowiedzi na problemy dzieci i młodzieży	85
Wykres 19. Działania Gminy, które mogą pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie problemów społecznych	86
Wykres 20. Czynniki mające wpływ na warunki życia mieszkańców Gminy Wielkie Oczy i rozwiązywanie problemów społecznych	87
Wykres 21. Instytucje i organizacje działające na terenie Gminy Wielkie Oczy, bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, mogące w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych	88
Wykres 22. Najważniejsze obszary problemów społecznych Gminy Wielkie Oczy wymagające najbardziej pilnego rozwiązania	89
Wykres 23. Relacje społeczne między mieszkańcami Gminy Wielkie Oczy	90
Wykres 24. Sposób rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie Gminy Wielkie Oczy	91
Wykres 25. Obszary życia społecznego Gminy Wielkie Oczy	92
Wykres 26. Ocena działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na terenie Gminy Wielkie Oczy przez respondentów	93